

MAGYAR HÍR- LAP

Taxa postara aprobată de
aprobării Dir. Gen.

T. „Otthon” Írók és Hírlírók Köre
HUNGARIA
VII., Erzsébet-körut 9-11. BUDAPEST

Director și redactor responsabil:
dr Paál Árpád

Proprietar: TIPOGR. SFT. LADISLAU S. A.
Nrul de inscriere in Reg. Publ. periodice - Tri-
bunalul B'hor, secția III. Nr. ord. 11/11 Iunie 1938

Primcolaborator: **dr Gyárfás Elemér**

Az angol alsóházban idegesen tárgyalják a spanyol tenger- parton történt hajóbombázásokat

A munkáspárti vezér a felelősségérzet hiányával vádolta a miniszterelnököt.
A hetven éves Lloyd George a háborus párt élén

Londonból jelentik: Az angol alsóház csütörtök délutáni ülésén az elnapolási indítvány során *Attlee* úrnagy, a munkáspárt vezére újból szóba hozta az angol hajókat spanyol vizeken ért támadás ügyét. Beszédében a felelősségérzet hiányával és tehetetlenséggel vádolta *Chamberlain* miniszterelnököt.

— Az angol lobogót sárba tiporják, mi alatt itt a kormánypárt tréfálkozik, — kiáltotta *Attlee* úrnagy magából kikelve a guynonnan nevető kormánypárt felé.

Chamberlain válaszában hangoztatta, hogy a szenvedélyek izzó légkörében nehéz mérlegelni ezt a kérdést, mely a békét a háborútól elválasztó határmegyére sodorhatja Angliát. A miniszterelnök szavait az ellenzék állandó közbeszólásokkal zavarta meg és az elnöknek csak nehezen sikerült a rendet helyreállítania. Amikor *Chamberlain* végre újra szóhoz jutott, egy fiatal ember a karzaton, a közönség sorában felugrott és öklét rázva kiáltozott. Fítavoltították az ülésteremből és *Chamberlain* folytatta beszédét. Hangoztatta, hogy Anglia magatartása a spanyol kérdésben nem jelent egyoldalú állásfoglalást az egyik, vagy másik küzdő fél mellett, hanem tisztán a béke ügyét szolgálja.

Lloyd George Mallorca zárlatát és bombá-

zását követelte, mire *Chamberlain* így felelt: — Lloyd George 70-ik évében kész lenne háboruba sodorni Angliát és ezzel új világ-háborút robbantani ki!

Sinclair szabadelvű képviselő azt követelte, hogy minden elsüllyesztett angol hajóért *Franko* egy-egy hajóját kell elsüllyeszteni.

Az alsóház végül a munkáspárt bizalmatlansági indítványát 275 szavazattal elvetette.

Elhalasztották az angol királyi pár franciaországi utját.

Londonból jelentik: Az angol királyné édesanyjának halála folytán az angol királyi pár június 26-ra tervezett franciaországi látogatását három héttel elhalasztották. Az uralkodó pár július 19-én érkezik Párizsba és négy napot fog ott tölteni. Ezzel kapcsolatban elhalasztották a francia fronton küzdött ausztráliai katonák hősi emlékművének leleplezését is. Az emlékmű felavatására július 22-én kerül sor. Az angol királyi pár párizsi programját úgy állították össze, hogy töröltek minden olyan programponthoz, amely szórakozás jellegű. A párizsi utazás elhalasztását izgalmas tanácskozások előzték meg a párizsi angol nagykövetség és a francia kormány, illetve a londoni francia nagykövetség és az angol kormány között.

A dunai gazdasági kérdések rendezése. Az angol kormány tervezete a dunai államok kiségitésére

Londonból jelentik: A kormányhoz közel álló helyen úgy tudják, hogy *Chamberlain* a dunavölgyi gazdasági kérdések rendezése érdekében hosszú megbeszélést folytatott Sir John Simon kincstári kancellárral és Stanley kereskedelmi miniszterrel. Mindkét miniszter

tervezetet készít, mely magában foglalja azokat a lehetőségeket, amelyekkel Anglia a dunai nemzeteknek szolgálatot tehet gazdasági téren. Ez a tervezet elő akarja segíteni az általános európai stabilizációt.

Az O-királyságban rekordtermés, országgrészünkben pedig közepesnél jobb hozam várható

Bucuresti. Saját tud. A „Timpul” a következő áttekintést közli a termésről: A Baraganban rendkívül jó buza-termés van. A Duna-síkságon a gabonaművek termése igen jó, míg a Baragan rekordtermést nyújt az utolsó tíz év termését tekintve. A dunai síkság termése föltétlenül fölötte áll az utolsó évek termésének. A Banat nem hazudtolja meg az idén magtár-hirnevét. A földművesek új raktárakról gondoskodnak a reményen felüli termés elhelyezésére. Ardealban és Dobrogeaban nem

rendkívül ugyan a termés, de mégis igen jó. Mindenesetre túlhaladja a középeket. Jó hírek érkeznek Basarabiából is, ahol az idén idejében volt eső. Nincs ugyan ma sem bőség ebben az országgrészben, de az idei termés véget vet itt a szárazság-sújtotta vidékek nyomorának. Az ország kenyere tehát bőségesen biztosítva van, sőt kivételre is jut körülbelül 130-150 ezer vagon buza, a búzát igénylő országok már tettek is megrendeléseket, az árak azonban még nincsnek megállapítva.

„Nyugati nagy demokráciák”

(P. I.) Az utóbbi időben sokat hallhattunk a „nyugati nagy demokráciákról”, a „demokrácia klasszikus hazájáról, az Egyesült Államokról, a demokrácia frontjáról, amely egyenesen tömörül a totális államok törekvéseivel szemben. A demokrácia államait mindig úgy állítják szembe a totális államokkal, hogy ez az összehasonlítás a szabadság és a rabság, a béke és az erkölestelen háború, a jog és a jogtalanság, a humanizmus és a barbárság elmentéit jelentse. Aki a demokrácia hívének vallja magát, annak nincs szüksége egyéb igazolásra. Az bátran ledorongolhatja a neki nem tetsző eseményeket, irányokat, csak annyit ügyesség legyen benne, hogy a demokrácia köpenyét magára tudja teríteni. Amire rámondják, hogy a demokrácia szent ügye, az tabu, ahhoz nem szabad nyulni.

A „nyugati nagy demokráciák” félelmetes hangzása alatt Angliát és Franciaországot értik. A demokrácia „klasszikus” hazája pedig az Egyesült Államok. Ezeknek kívül vannak „demokráciás békéligetek” Európában. Ilyen például a cseh köztársaság. Ismerjük ezeknek az országoknak bel- és külpolitikáját. Ismerjük gazdasági érdekeiket. Előttünk áll tehát az igaz ügynek tartott demokrácia megvalósultán az élet közvetlenségével. Elemzhetjük az életüket, összetételüket, ha pontosabban akarjuk látni, hogy mi is az a sokat emlegetett demokrácia bennük.

Elsősorban a demokrácia eszményi tételét kell felállítanunk és ehhez biztonságosan hozzámérhetjük a tényeket. Társadalmi szempontból ott van demokrácia, ahol az egyes emberek születésre, vagyoni helyzetre, rendi kiváltságokra, társadalmi állapotokra való tekintet nélkül egyenlő megbecsültetés és egyenlő alapjogok illetik. Politikailag az a kormányzati rendszer, amelyben a közhatalom nem egyetlen embernek, vagy egyes kiváltságosoknak a birtoka, hanem a nép egészeé, úgyhogy a nép akarata érvényesül a törvények megalkotásában és a végrehajtás ellenőrzésében.

A demokrácia helyes alapja nem az állítólagos emberi egyenlőség, hanem az az elv, hogy az emberek szívesebben engedelmeskednek ott, ahol a törvények létrehozatalában maguknak is részük volt s hogy minél többen vesznek részt valamely formában a törvények megalkotásában és a közélet ellenőrzésében, annál egyensúlyozottabb s lendületesebb a polgári élet. Az elméletről még csak annyit, hogy egy államforma sincs oly gyors elfajulásoknak kitéve, mint ez. Elfajulási alakjai a csöcselékturalom, a kozmopolita, kapitalista pénzuralom és a zsarnoki egyeduralom.

Ezek után nem csodálkozunk azon, ha vezető francia újságokban arról írnak, hogy Franciaország a totális államforma felé halad. „Hiszékeny emberek szerint nálunk még parlamentarizmus van — írja Jean Guiraud, — holott a mi rendelettörvényeink, diktatórikus kormányzásunk semmiben sem különböznek Hitler diktátumaitól és Stalin ukázeitól.” Semmiben sem különbözik ettől az angol helyzet sem. Egészséges érzékű ember kiolvashatja a zsidó Hore-Belisha hadügyminiszter dicsekvéséből a demokrácia csődjét és a látszatok végzetes csalását: „Csodát műveltünk — kiáltott fel beszámolójában a hadügyminiszter — óriási összeget költöttünk a fegyverkezésre. A had-

ügyi kiadás elérte a napi egymillió fontot. Ez a tény, ilyen mezeitelen kitalálásban, jobban ellenkezik a demokráciával, mint bármilyen bevallott diktatúra. Azonban a tények ellenére is szívósan ragaszkodnak a látszatok fenntartásához és elismeréséhez. A „nyugati nagy demokráciák” nem akarnak engedni a demokráciából és ilyen alapon szervezkednek a totális államokkal szemben, sőt tőkét szeretnének kovácsolni maguknak ebből a közvélemény megnyerésére. Az sem érdekelt, hogy csak éppen a „demokráciák” nem rendezik az akuttá vált zsidókérdést. Miért, miért nem, ennek sokoldalú magyarázata van. A nemzetközi zsidóság tehát a „nagy demokráciák” mellett áll és általában elméletileg is demokrata. Pedig életfelfogása, életformája, faji berendezkedése és célkitűzései semmitől sem állnak olyan távol, mint a demokráciától. Az lehet, hogy a „demokráciák” világában érzik magukat leginkább biztosítottak.

A demokráciát tehát ma inkább elfajulásában ismerjük és nem megvalósulásában, vagy legalább becületes felé való törekvésben. Az elfajulások lélektana pedig együtt jár a látszatokhoz való szívós ragaszkodással. A látszat-demokráciák szerint ragaszkodnak ahhoz, hogy „szenvédélyes békevágy fűti őket”, ahogy H. de Kerillis írja a „L'Epogue-ban. Az angolok demokráciája teljesen alárendelt szolgálja a birodalom biztonságának és világhatalmának. És ebből a szempontból nem kell megkérdeni a népet, hanem a legvégsőig is el kell menni Chamberlain józan mérséklete tudta eddig sakkban tartani ezt a tüzes demokráciát. A franciák minden más vonatkozástól eltekintve, jóleső érzéssel állapították meg az Anschluss után, hogy a „régibüszke és keménynyaku Ausztriát, amelynek jelszava a világhatalmi törekvés volt, (Austria est imperare orbi universo) elérte a történelmi igazságszolgáltatás végzeté.” Amikor ilyesmit olvasunk, eszükbe jut a dúsgazdag jóllakott, aki minden éhes, koldus nyomorgóban vagonára leselkedő ellenőrséget lát és jóleső érzéssel vesz tudomást arról, hogy a rendőrség egy lopott almáért lecsukta. Hol van itt a demokrácia? Hol van itt az igazságosság és szeretet, az egyenlőség és méltányosság örök, változatlan értékeinek alkalmazása, vagy csak a rávaló halvány törekvés is?

Franciaország és Anglia egyesek szerint „az üldözött ember menedékhelyei”. Náluk húzódik meg a kevésszámú olasz emigráns, az orosz arisztokrácia egyre fogyatkozó elemei, a németországi menekültek és általában minden-

ki, akinek törvényes vagy törvénytelen okok miatt Európa valamely részén túlságosan meleg a talpalatti föld. Ez a menedékház minden más inkább, mint a demokrácia bizonyítéka. Politikai, világnézeti és érdek-ellentétekről van itt szó. Az ellenséges front mindig szívesen fogadja a szökevényeket és árulókat és szívesen tetszeleg a nemes emberbarát pózában. Ezért olvashattunk érzelmes, könnyes riportokat például a németországi zsidó emigránsokról, akiket azután nemsokára a vendéglátó gazdák vádoltak tüntető szemtelenséggel.

Az igazság követelése az, hogy kitegyesük a látszat alatt meghúzódó tényeket. Senki sem olyan ellensége a demokráciának, mint aki álarcul használja fel és ellenkező gyakorlatlalt a sárbarántja ezt a főséges szép eszményt. Értsük meg jól. Nem arról van szó, hogy a nagy és a kis „demokráciák” mennyiben valósítják meg az eszményt, vagy mennyiben törekcsenek erre, hanem a látszathoz való szívós ragaszkodás és az ellenkező ma-

korlat erkölestelenségéről. Bármilyen más címen, bármilyen más indokollással felállíthatják a totális államok ellen irányuló frontot. De az igazságra, békevágyra, jogra, humanizmusra, civilizációra való hivatkozás éppen olyan üres és valótlan, mint a demokrácia hangoztatása.

Szükség van ma erre a tisztázásra, mert nagyon sok valóságot ferdítenek el és nagyon sok értéket csapnak agyon, nagyon sok gazdasági és erkölestelenséget takargatnak a demokrácia hangoztatásával. Vannak ma is ellenségei a demokráciának. Jobban mondva ellenfelei, akik nem tartják megfelelőnek sem a társadalom megszervezésében, sem a kormányzati rendszer megoldásában. Itt nyílt a harc és becületes. A demokrácia nem tökéletes, kizárólagos életforma. Azonban az igazi ellenségei csak azok, akik bemocskolják magát az eszményt és a torzításokat a demokrácia cégere alatt árulják. A demokrácia igazi ellenségei az ál-demokraták.

Gafencu volt külügyi alminiszter cikke Románia és Magyarország viszonyáról

A Magyarországgal való megértés és baráti közeledés előkészítését sürgeti

Bucuresti. Saját tud. Gafencu volt külügyi alminiszter lapjában, a „Timpul”-ban „Románia és Ungaria” címen vezércikket ír, a dunai kérdést fejtegeti, majd így folytatja:

— Ne felejtjük el, hogy Magyarország is a dunai államok közé tartozik. Jó tudni ezt, mert Magyarország új szomszédja, Németország által elhatározó szerepet játszik a Duna-medencében. Kimerem mondani:

külpolitikánk egyik legfontosabb célkitűzés kell, hogy legyen a Magyarország és Románia közötti megértés és baráti közeledés terepének előkészítése.

Tudjuk, hogy Magyarország büszke ország, még szenved a jelentős veszteségek következtében, amelyeket neki a háboru okozott. Ha arra számítanánk, hogy Magyarország kész bármilyen kockázattal Berlin szolgálatába

szegődni, ami területének szélesítését igéri neki, akkor nem is állanánk szóba, elég volna megalkotni a háta megett azoknak az államoknak a szövetségét, amelyek elvannak tőlük határaik megvédésére. Tudjuk azonban, hogy Magyarországnak gondot okoz a kockázat és hogy félti a függetlenségét. Megkönnyíteni a közeledést, — folytatja Gafencu — nem megalkodás, mert közös érdekeink kívánják, hogy megértjük egymást. Egyesek a kisebbségi kérdést teszik szövéssel ezzel kapcsolatban. Mi mindig azon a véleményen voltunk, hogy ennek a kérdésnek a lehető legmegértőbb és engedékenyebb szemlélben való megoldása csak hozzájárulhat országunk megerősítéséhez.

Kávéházakban, vendéglőkben kérte mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

Premier írta: Simor Miklós

Régi és közismert színházi kabala, hogy minél több a veszekedés a premier előtt, minél több akadály bukkan fel az utolsó pillanatban, minél rettenetesebb a zürzavar és fejtelenség öt perccel a függöny szétcsapódása előtt, annál biztosabb a siker. Ennek igazolása az alábbi történet, amely szóról-szóra így történt meg néhány évvel ezelőtt.

Ugynevezett vidéki próba-ősbemutatóról volt szó, miután illető darab a megszokottnál eltérő formája és mondanivalója miatt elriasztotta a tapasztalt utakon járó fővárosi színházakat. Lásuk csak előbb vidéken, mit szól hozzá a közönség — tanácsolták a szerzőnek színigazgatói és dramaturgi körökben.

A lavinát három nappal az előadás előtt a szerző indította meg. Gyors sportkocsiján naponta lerohant a kiszemelt városba, hogy részt vegyen a próbán. Megnézte az esti előadást is és éjféli vágatott vissza a fővárosba. Miután reggelenként egyéb elfoglaltsága miatt korán kellett felkelnie, alvásra ezekben a napokban alig maradt ideje. Így történt, hogy az emlékezetes napon kisse elaludt a volán mellett, aminek következtében százkilométeres sebességgel szaladt fel az útszél: eperfára. A fa törzse a kocsi sulya alatt embermagasságban kettétört, lombkoronája pedig együtt szaltózott le autóval és szerzővel tizenöt méter mélybe, a rekettyés mezőre. Szerencsére négy kerékre esett a kocsi s bár teleakkorára huppant össze, mint amekkora eredetileg volt, a szerzőnk csak a gyomra fordult fel s kisebb, de napok múlva is visszatérő szédüléssel kívül baja nem történt. Kialudta magát a roncban, reggel elszalagolt a legközelebbi faluba, telefonált az autómunkásoknak, aztán vonatra ült és utazott vissza a próbára.

Eppon jókor érkezett: az apaszínész abban a

pillanatban veszett össze oróare a drámai szendéve, amikor eszerzőnk belépett a sötét nézőtérre. A botrány orási volt, a próbát is abba kellett hagyni. A nagy tövöltözésre megjelent az igazgató is. Szentori hangon avatkozott bele az eseményekbe. Az apaszínész és a szende azonban olyan idegápatotban voltak, az egymás iránti gyűlöletnek olyan szenvedélyektől izzított infernójában, ahová talán be sem hatolt az igazgatói szózat.

A próba tehát megállt, ezek keiten pedig elrohantak. Ekkor, két nappal a bemutatás előtt, a szerepét még senki sem tudta. A nézőtér legutóbbi sarkában is kétszer lehetett hallani minden mondatot: először a sugótól.

Vagy egy óra mult így el. A rendező — előkelő, fővárosi szakember, aki hosszú ideig Párizsban rendezett, de ismerte azért a vidéki színpadokat is — ezalatt teljes lelki nyugalommal részletpróbákat tartott azokból a jelenetekből, amelyekben az apaszínésznek és a szendének nem volt szerepe.

Közben egyszerre kiderült, hogy egy hosszú világításához 150 méter kábel kell. A szerző rohant az igazgatóhoz.

— Direktor ur, nincs kábel — esett be a irodába. — Venni kell hamar, mert nem lehet megtartani a díszletpróbát.

— Nincs pénzem — jelentette ki az igazgató. — De egy tanácsot adhatok: menjen el a polgármesterhez, maga uriember, magának talán ad.

Ujabb óra múlva megkapta a kábelt. Szerzőnk rohant a színházba. Háta mögött két tűzoltó kábellet. A színpad sötét volt, sehol senki, csak az öreg ügyelő szalonnázott csendesen egy létra tetején.

— Elementek ebédelni — szólt le a magashól. — Maga meg mért mászott oda fel?

— Mert itt világosabb van, lent most nem ezabed égetni a villányt.

Egy ajtó választotta el a színpadot a teljes napsütésben ragyogó udvartól. A szerző kezdett megbarátkozni a gondolatlalt, hogy itt mindenki

bolond. Ez még aránylag tetszett is neki. Annál kevésbé azonban a látvány, ami a kávéházban fogadta: a hősön és hű lovagja, a helybeli garnizon egyik daliás főhadnagya két külön asztalnál ültek. A hősön szeme könnyben uszott és néha villamokat szórt, az ifju unottan cigarettázott.

— Mi történt, művésznő? — lépett az asztalhoz a szerző. — Összevesztetek?

— Borzalom! — jajdult fel erre a szép, fiatal hősön. És elsírta keserveit: öt ruhája közül egyetlen egy sincs készen, a fodrász elégette a haját és mellékesen szakított lovagjával, akire rá sem tud nézni többé.

Ugyanerre a napra esett, hogy két színésznök, anyát és leányát, akik a darabban is anyát és leányát játszották, házbérmfizetés miatt cök-mökjukkall együtt kilakoltatták. De ezt csak az aznap esti előadás után közölték velük kíméletesen.

A premier előtti napon a férfi főszereplő lezuhant egy négy méter magas díszletről. Kisebbségi agyarázkodással és horzsolásokkal megmenekült. A rendezőt ugyanekkor egy második emeleti alak párkányáról szedte le a szerző. Onnan akart leugrani öngyilkossági szándékkal, mert botrányos bukás már elkerülhetetlennek látszott.

— Ne haragudj, ezt nem bírom tovább idegekkel — mondta később a kávéházban bocsánatkérően s bevett két aszpirtint és két kinint. Közben ugyanis influenzát is kapott s a laza 39 fok fölé emelkedett.

A premier napján lépett életbe a nyári menetrend: azt a gyorsvonatot, amellyel a megfelelő időben lehetett odaérni, megszüntették.

Pedig az érdeklődés nagy volt. A fővárosi színházi világ előretolt járórein kívül ott akart lenni a nevezetes bemutatón a napilapok színkritikusainak elitje, ismert és rejttegett nevek világselvi, az irodalmi és társadalmi élet több előkelősége és a szerző sok barátja, ismerőse. Utolsó percben sikerült a fővárosban felhajtani egy harminczemélyes autóbust. ebbe befelé

A washingtoni kormány Bucurestibe helyezi át eddigi bécsi gazdasági irodáját

Washingtonból jelentik: A gazdasági minisztérium elrendelte bécsi irodájának bezárását. Richardson, az eddigi bécsi kereskedelmi attasé, utasítást kapott, hogy Bucurestibe költözzék, ahol a kereskedelmi minisztériumnak 1933 óta nem volt képviselése.

A magyarországi minisztertanács a zsidó- törvény végrehajtási utasításával foglalkozott

Budapestről jelentik: A kormány tagjai Imrédy miniszterelnök elnökletével csütörtökön minisztertanácsot tartottak, amely délután 5 órakor kezdődött és éjfél után 2 órakor ért véget. A minisztertanácson folyó ügyekkel, tisztviselői kinevezésekkel és Mikecz igazságügyminiszter előadásában a zsidótörvény végrehajtási rendeletével foglalkoztak.

A Memel-vidék német lakossága ismét élbe került a litván hatóságokkal

Tömeges letartóztatások egy német hajó üdvözlése miatt. — A német lakosság tüntetett a rendőrség ellen.

Memelből jelentik: A litván katonai parancsnokság utasítására mintegy ötven Memel-vidéki német lakost letartóztattak. A litván rendőrség betiltotta a csütörtök estére tervezett János-ünnepségeket. Az ügy előzménye az, hogy amikor a kelet-poroszországi „Preussen” nevű motoros hajó június 20-án a memeli kikötőbe érkezett, a kikötőben összegyűlt memeli lakosság üdvözlő kiáltásokkal és hazafias dalokkal fogadta. A hajó távozása után a litván rendőrség sok embert letartóztatott. Csütörtökön a litván határrendőrség épülete előtt tüntetések voltak. A tömeg a letartóztatottak szabadon bocsátását követelte. Az ujonnan letartóztatottakat a bojoreni fegyházba szállították.

azok, akik vonaton mentek volna, csak a szerző és a három legféltettebb kritikus maradt hely nélkül. Ezekre vigyázott legjobban a szerző, mert ezeknek a véleményére adott legtöbbet. Külön autót bérelt tehát négyüknek, remek sofőrrel.

Korán indultak, hogy legyen idő borotválkozásra és áttöltözésre. Ötven kilométerrel a cél előtt tönkrement az autó. Véglegesen, megjavíthatatlanul tönkrement. Multak a drága felőrak, de még egy árva szekér sem jött arra, hogy legalább azon folytathatták volna utjukat. Csak az autóbuzsban reménykedtek, amellyel egyszerre indultak el.

Másfél órával az előadás kezdete előtt még ott ültek az árok partján a nyílt országúton. Az autóbuzsnak se hirt, se hamva. Végre feltűnt egy — biciklista. Megkérték, hogy a közeli városkából küldjön ki bérautót. Félóra múlva a kocsit megérkezett. Rozoga batar volt, de autót! Átrakták a kofferek, beültek. Negyedórával az előadás kezdete előtt érték el a város határát. Befordultak a külváros házsorai közé. Az utasok fellélegtek. Ebben a percben nagyot nyekkent az autó és megállt.

— Csapágyvadás — mondta szomorúan a sofőr. — Nem értem, ma minden nap meg szoktam tenni ugyanezt az utat.

Nem tudhatta a jámbor, hogy utasait premierre viszi.

Félórás késéssel megérkezett az autóbuzs is. Négy gummidefektje volt közben. Az előadás kezdetéről azonban annak utasai sem késtek el, mert az előadást „technikai akadályok” miatt csak háromnegyed órával később kezdhették meg.

— És a világsiker? — kérdezhetné most valaki, aki hisz a naiv színházi kabbalákban.

Az előadás botrány nélkül lezajlott. A kritika bátran és becsületesen odaállt a bator és becsületes irodalmi mű mellé. De a darabot sem a fővárosban, sem másutt a világon nem adták elő. Az idő és az irodalomtörténet majd igazolják, mint annyi más nagyszerű alkotást.

A szabadban és az égő napon sem romlik arcbőre, ha a vitamindus Caola Krém használja. A Caola Krém megvédi arcbőrt — úgy nyáron, mint télen — az időjárás viszontagságai ellen. Caola Krém az igazi bőrtápláló: fiatalít, szépít, megőrzi az egészséget.

CA-O-LA

A szövetkezetek új központi legfőbb hatóságot kaptak

Törvényrendelet a „Szövetkezetügyi Nemzeti Intézet” létesítéséről

Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium új törvényrendeletet adott ki, mely alapján átszervezi az ország szövetkezeti rendszerét. A törvényrendelet indokolása elmondja, hogy az állam a szövetkezetek tökéletesítésére a legnagyobb részes és így ehhez képest megfelelő nagy befolyás illeti őt a szövetkezetek vezetésében és ellenőrzésében. Ilyen rendeltetéssel egyszerűsítették azokat az állami szervezeteket, melyek eddig a szövetkezetek ügyét intézték. Az eddig létezett ötféle vezető intézmény helyett ezután csak egy lesz, az úgynevezett „Institutul National al Cooperatiei” (Szövetkezetügyi Nemzeti Intézet), melynek egy közgyűlése s egy igazgató és felügyelő választmánya lesz, azonkívül még egy bizottsága a gyakorlati tapasztalatok értékesítésére.

A szövetkezeti rendszer ilyen legfőbb állami szervezetének mindenféle szövetkezeti csoportosulásra kiterjed a hatásköre, s az eddigi külön szövetkezeti szövetségeknek is testületük lesz. Az erre vonatkozó törvényrendelet három szakaszból áll.

Az első szakasz kimondja a Szövetkezetügyi Nemzeti Intézet alapítását olyan körvonalazással, hogy ami hatáskört az 1935. áprilisi törvényrendelet a nemzetgazdasági minisztériumnak adott a szövetkezeti ügy irányítása és ellenőrzése tekintetében, azt mind ez az új intézet fogja gyakorolni. Gyakorolja pedig az összes szövetkezeti egységek és társulások fölött, bármilyen fokozatúak azok, továbbá minden más közösségi (kollektív) egyesületek,

társulatok, csoportok fölött, bármilyen is azok formája és neve, ha alapja a szövetkezeti kölcsönösség.”

A második szakasz azt mondja ki, hogy a Szövetkezetügyi Nemzeti Intézet mindenféle intézkedést megethet, amit szükségesnek és megfelelőnek tart a maga hatáskörében. A harmadik szakasz a nemzetgazdasági minisztériumot bizza meg a törvény végrehajtásával.

Németországban általánossá teszik a kötelező munkaszolgálatot

A munkaszolgálatért bért is fizetnek.

Berlinből jelentik: A kötelező munkaszolgálatot, mely eddig csak az ifjakra vonatkozott, a jövőben minden állampolgárra, férfire és nőre kiterjesztik. A jövőben minden német férfi és nő kötelezhető lesz arra, hogy az illetékes munkaügyi hivatal felszólítására bizonyos meghatározott ideig olyan munkahelyen teljesíteni szolgálatot, amelyet a munkahivatal jelöl ki számára. A munkaszolgálatért azonban rendes bért kapnak. Az általános munkakötelezettség július elsején lép életbe.

Goga Octavian nővére a hagyatéki eljárás megindítását kéri

Kastély, föld, házak, telkek, részvények és műtárgyak maradtak a „költő” politikus után

(Bucuresti). A törvényszékhez beadvány érkezett Claudia Bucsan asszonytól, Goga volt miniszterelnök nővérétől, amelyben a hagyatéki eljárás megindítását kéri. A kérvényező kimutatja, hogy az elhunyt Goga után többek között a következő vagyon maradt: ciuceai villa, harminc hold földdel, a bucaresti Putu cu Piatra No. 6 szám alatti ház, a félig kész épület Bucurestiben, a str. Eremia Grigorescu utcában, a predeal villa, egy 300 négyzetméteres telek Predealban, egy 400 négyzetméteres

telek Mamaian, egy 500 négyzetméteres telek Clujon, továbbá ingóvagyon tárgyak, mint a Mica bányatársaság részvényei, műtárgyak, stb. A beadvány megjelöli a törvényes örököseket, elsősorban Ruxanda és Anuta Gogát, az elhunyt leányait, tovább testvéreit, Eugen Gogát, édesanyját, Aurelia Gogát — aki fia halála után hunyt el — és özvegyét Veturia Gogát. Goga hátramaradt vagyona hozzávetőleges értékelés szerint körülbelül 10–12 millió értéket képvisel.

Megjelent a szesz törvényt módosító törvényrendelet

Új irányelvek szerint osztják fel a gyárak termelési kvótáját. — Szabályozták az italmérési engedélyek kiadását. — Milyen iratok szükségesek az italmérési engedély megszerzéséhez?

Oradea. Saját tud. A hivatalos lapban megjelent az 1932-ös szeszjövédéki törvény egyes intézkedéseit megváltoztató törvényrendelet.

A rendelet törvény teljesen új alapokra helyezi a szeszjövédék vezérigazgatóságának szervezését, amennyiben ez a vezérigazgatóság a jövőben, mint a „szeszadási jövédék kereskedelmi ügykezelője” fog a pénzügyminisztérium felügyelete alatt működni. Ezzel kapcsolatosan a szeszelosztás ügyét is rendezték. A szeszjövédéknek a jövőben joga lesz egyes meggégekben a szeszelosztást saját kezelésébe átvenni, továbbá az árlejtéseknél eltekinthet az államháztartási törvény merev előírásaitól.

A rendelet törvény fontos intézkedéseket tartalmaz a szeszgyárak kvótáira vonatkozólag is. A szeszgyáraknak kijáró kvótát egy háromtagú bizottság fogja a következő szempontok szerint megállapítani: 1. A gyár teljesítőképessége. 2. Az évi munkaidény időtartama, azon gyárak előnybehelyezésével, melyek évente hosszabb időszakon keresztül voltak üzemben. 3. A gyár fenntartásának szükségessége szo-

ciális és etnikai szempontból. 4. A gyár földrajzi fekvése nemzetvédelmi szempontból és 5. az esetleges más mezőgazdasági ipari üzemekkel bíró gyárak előnybehelyezése. Amennyiben azonban azon szeszgyárak, melyek az ország szesztermelésének legalább kilencven százalékát képviselik ezen törvényrendelet kihirdetésétől számított egy hónapon belül a kvótáikat illetőleg egymásközt a fenti elvek alapján meg tudnak egyezni és ezt az egyezményt a pénzügyminisztérium is jóváhagyja, ez a megállapodás jogérvényessé válik és ez ellen fellebezésnek helye nincs. Az egyikében levő több szeszgyár kvótáit össze lehet vonni, kvóták vétele azonban meg van tiltva. Az a gyár, amely három hónapon belül nem tud a szeszjövédéknek szeszt szállítani, elveszti a folyó munkaévre szóló kvótáját. Végleg elveszti működési engedélyét azon gyár, mely két egymásután következő évben nem volt üzemben.

A szesz és a borszesz átvételi árát a pénzügyminisztérium állapítja meg az önköltségi ár és tizenkétszázalékos haszon figyelembevételével.

Nehéz előre megállapítani, hogy ezek az intézkedések milyen kihatással lesznek a szesziparra. Az azonban bizonyos, hogy lényeges eltolódások lesznek az egyes gyárak kvótái között. Valószínű az is, hogy a pénzügyminisztérium most már hajlandó lesz a szesz átvételi árát magasabban megállapítani, mint amilyen a jelenlegi ár. A szeszgyárak száma, mely évekként elszűnt még meghaladta a kétszázat, az elmúlt évben azonban a kvótaösszevonások folytán már csak százharminchárom volt (ezek közül is huszonhárom nem működött), tovább fog csökkenni, de a fennmaradó gyárak számára a jövő biztosítva van.

Az italmérési engedélyek elnyerését is szabályozza a rendelet törvény. Az italmérési engedélyhez szükséges a román állampolgárság, katonai szolgálat, irni-olvasni tudás, megbélyegző jellegű elítélésben ne legyen része, nem folyik ellene csődeljárás, nem volt elzárva, nem volt a borászatan előforduló hamisítások leküzdéséről szóló törvény alapján elítélve, ugyancsak nem volt elítélve iszákosság miatt és hogy a fenti törvény alapján nem volt tizenötezer leinél nagyobb összeg fizetésére elítélve. Az italmérési engedély elnyeréséhez a következő okmányok szükségesek: állampolgársági igazolvány, katonai igazolvány, erkölcsi igazolvány, az iparkamara véleményezése és egy nyilatkozat, hogy a fenti feltételeknek megfelel.

A cseh kormány tagjainak politikai bizottsága folytatja a tárgyalásokat a szudéta-némelekkel

Henlein ismét Londonban

Prágából jelentik: A Cseh Távirati Iroda közli, hogy a prágai kormány politikai jellegű szakminisztériumainak vezetői, akik együtt a kormány ugynevezett politikai bizottságát alkotják, csütörtökön délelőtt megbeszélést folytattak a szudéta-német párt megbízottjaival. A megbeszélésen Hodzsa elnöklet. A szudéta-német megbízottak vezetője Kundi képviselő volt. A megbízottak tájékoztatták a kormány tagjait a szudéta-német követelésekről. A megbeszéléseket folytatják.

Az „Evening Standard” szerint Henlein, szudéta-német vezér júliusban ismét Londonba utazik, hogy tájékoztassa az angol kormányt a Hodzsa miniszterelnökkel folytatott tárgyalásairól. Utjára Henleint elkíséri Kundi német képviselő is.

Milyen adókat és illetékeket fizetnek a kisiparosok

Oradea. Saját tud. A munkakamara a tévedések és zavarok elkerülése végett az alábbi felvilágosításokat közli a kisiparosok által fizetendő adókkal és a könyvek vezetésével kapcsolatban:

1. Minden kisiparosnak a törvény által megkövetelt üzleti könyvekkel kell rendelkeznie, és pedig: a) napló és b) leltárkönyv.

2. Ezeket az üzleti könyveket be kell mutatni a pénzügyigazgatóságon és minden lap után le kell fizetni az öt leies proporcionális adót. Ezeket kivül a könyv minden lapjára két leies repülőbélyeg kell ragasztani.

3. Azok a kisiparosok, akiknek évi adóalapja a 100 ezer leit meghaladja, kötelesek üzleti könyvekbe naponta pontos bejegyzéseket eszközölni, a hó végén pedig jelentkezniük kell a pénzügyigazgatóságon a forgalmi adó kifizetésé végett.

4. Azok a kisiparosok, akiknek évi adóalapja nem haladja meg a 100 ezer leit, már nem kötelesek naponta beírni az adatokat az üzleti könyvekbe, hanem legkésőbb június 30-ig jelentkezniük kell a naplókönyvvel a pénzügyigazgatóságon, ahol 200 leit átalányilletéket kell lefizetniük, majd a Banca Nationalánál kell fizetniük száz leit illetéket.

5. A 3. pont alatt felsoroltak tehát a következő illetékeket fizetik: a) 5 leies illeték az üzleti könyvek minden lapja után, b) 2 leies repülőbélyeg az üzleti könyvek minden lapja után, c) állami adó aszerint, hogy a patenta fixa melyik kategóriájába esik, d) forgalmi adó, amelyet az üzleti könyvek alapján havonta kell kiegyenlíteni.

6. A 4. pont alatt felsorolt kisiparosok viszont az alábbi illetékeket fizetik: a) 5 leies illeték az üzleti könyvek minden lapja után, b) 2 leies repülőbélyeg az üzleti könyvek minden lapja után, c) állami adó aszerint, hogy a patenta fixa melyik kategóriájába esik, d) 200 leies évi átalány és e) száz leies évi átalány, amelyet június hó 30-ig kell befizetni.

Láng Sándor

MUNKAÉLETTAN

Fűzve: 116 lei.

Az okos gazdálkodás az emberi élet meg bízható ütemének egyik legfontosabb előfeltétele, de nagyon tévednénk, ha azt hinnők, hogy ez csak az anyagi eszközökkel való okos gazdálkodásra áll, mert ez az igazság a testi és szellemi erőkre is teljes mértékben érvényes. Erre tanít meg Láng Sándor könyve, amely a munka biológiáját és önkormányzatát tárgyalja orvosi szempontból s meggyőző érvekkel mutatja be, milyen fontos, hogy a létünket biztosító erőkkal okosan gazdálkodjunk.

Kapható: könyvosztályunknál.

Önnek is szüksége van arra,

hogy tökéletesen megtanulja a német nyelvet!

Játszva és a legrövidebb idő alatt tökéletesen megtanul németül!

most már III. kiadásában megjelent

Tanuljunk

könnyen

gyorsan

németül

című, magántanulásra kiválóan alkalmas nyelvkönyvből, amelyet

Dr. Ernst Häckel tanár,

a Pázmány Péter Tud. Egyetem előadója,

a báró Eötvös Coll. tanára írt.

Ha valóban rövid idő alatt könnyen, szinte játszva akarja megtanulni az Ön számára nélkülözhetetlen német nyelvet, úgy azonnal vásárolja meg e művet, amelynek bővített, szöveggyűjtemmel és a feladatok megfejtésével kiegészített

III. kiadása most jelent meg!

Ez a magántanulásra kiválóan alkalmas német nyelvtan néhány hónap alatt érte el harmadik kiadását!

Ára fűzve 200 lei és 10 lei portó.

Kapható: KÖNYVOSZTÁLYUNKNÁL.

Hazaérkezett Japánból és Mandzsuriából az olasz tiszti küldöttség

Üdvözlő üzenetet hozott Mussolininek a két ország miniszterelnökétől. — A bolsevistaellenes együttműködés megerősítése.

Rómából jelentik: A Duce a Venezia-palotában csütlörtökön fogadta a párt tiszti küldöttségét, mely Japánból és Mandzsuriából érkezett vissza. A bizottság jelentést tett újtjáról és átnyújtotta Konoye japán miniszterelnök és a mandzsuri miniszterelnök üdvözlését. Konoye háláját nyilvánította Olaszország iránt és hangoztatta, hogy a bizottság tevékenysége még inkább fokozta a két ország között a mély barátságot és együttműködést. A két ország hívatása az együttes fellépés a nemzetközi kommunizmus és a romboló bolsevizmus ellen.

MINDEN MOZDULATRA FÁJDALMASAN FELNYÖGÖTT

Az Urodonal energikus hatása megszünteti a fájdalmakat.

„Miért nem jutott eszembe, hogy már az első napon használjam az Önök nagyszerű Urodonal-ját... írja nekünk Cayette urnó.

Ez megakadályozta volna borzalmas reumatikus fájdalmaimat, amelyek több mint 3 héten át kínozták mindkét vállamat és derekamat. Már az első pillanatban, ahogy ezt az elsőrendű szert használatba vettem, határozott javulást éreztem és rövid időn belül tökéletesen kigyógyultam, véglegesen megszabadultam fájdalmaitól

URODONAL

A LEGJOBB REUMA ELLENI SZER
Hírneves orvosok ajánlják és a tudományos és orvosi akadémiaikon számos értekezlet foglalkozott kitűnő hatásával.

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY MEGBIZHATÓ MÁRKA

A technika hadat üzen klimának, tengereknek

A tudomány megtöri a természet monopóliumait

A természet, a földrajzi fekvés és az éghajlat, sokszor a jólsikerült, ügyes spekuláció monopóliumokat teremt a világon elsőrendű tömegszükségleti cikkekben. Hevea-fa, amelyek fehér nedvéből a nyers gumi készül, csak a maláji területeken Borneo-, Szumatra- és Jáva-szigetén terem a felgyújtott őserdők hamvával megtermékenyített területeken. Ezek a területek egymillió tonna kaucsukot adnak a világnak. A kukorica a trópusok monopóliuma volt, mindaddig, amíg a cukorrépa feldolgozására rá nem jöttek. Bolívia gyilkos bányái adják a világ cinkszükségletének egyharmad-részt és ez ma Simon Patino kezében van, míg a másik kétharmad Kína, Sziám és Szelemlentés bányáiból kerül elő. A textil-művekhez, amelyek 30—40 milliárd pengő forgalmaznak, a nyersanyag háromnegyed részét Amerika szolgáltatja. Búzában Kanada és Ausztrália uralkodott a világpiacra. Ma azonban Európa ott tart, hogy függetleníteni tudja magát és egyedül gondoskodik saját kenyérellátásáról. A világ olajforrásai csaknem teljesen két hatalmas vállalat, a *Standard Oil* és a *Royal Dutch Shell* kezében vannak. Viszont a nikkelt Kanada monopóliuma.

A helyzet tehát az, hogy Európa, amely szegény, nyersanyagokban ki van szolgáltatva

a természeti helyzetüknél fogva nyersanyag-monopóliumokkal rendelkező távoli kontingensek, esetleg ipari vagy politikai hatalmaságoknak, tehát a kiéhezhetőség veszélyében forog. Ezért a tudomány rég megkezdte már harcát, hogy kiszabadítsa a fehér kontinenst ebből a függő helyzetéből és megtörje ezeknek a világegyedáruságoknak rettenetes zsarnoki uralmát.

Ennek a harcnak az eszközei főleg a gépek, amelyek felfokozzák a termelést, a vegyészeti, amely szintén a föld termelőképeségének fokozásáról gondoskodik, de zseniális találmányaival egyre több és több nyersanyagot tud mesterséges úton előállítani. Nagyon szép eredményeket értek el a növény-nemesítés eszközével is. Sőt állandó harc folyik új termelőterületek nyereséért és az éghajlat megváltoztatásáért vagy legalább kedvezőbb irányban való befolyásolásáért is.

A meteorológia ma már komoly tudomány és a meteorológiai intézetek megfigyelései legalább huszonnégy órára csaknem mindig pontosan meg tudják jósolni a várható időjárást. De vannak sokkal átfogóbb tervek is, amelyek a talajviszonyok és az éghajlat megváltoztatásával óriási területeket akarnak megnyerni a kultúrának

Három nagy beltenger és új Nilus Afrikában

Egyike a leghatalmasabb és legzseniálisabb terveknek Hermann Sörgelé, amely egyszerűségét tekintve, elméletileg és gyakorlatilag is könnyen kivihető. Sörgel és a vele együtt dolgozó szakemberek azon a véleményen vannak, hogy a Gibraltár-szorost és a Dardanellákat megfelelő gát- és zsilipművek segítségével minden nagyobb nehézség nélkül el lehetne zárni. Mivel a Földközi-tengerbe ömlő folyók vízmennyisége nem fedezi a párolgás okozta veszteséget, a tenger jelentős területeit ki lehetne szárítani. Ez úton másfélmillió négyzetkilométer legkiválóbb termőtalajhoz juthatna Európa. Kidolgozták már a terv technikai megoldásának minden részletét is úgy, hogy a kivitel útjában kizárólag csak politikai akadályok állanak. Igaz viszont, hogy ezek a legnehezebben legyőzhetőek.

Sörgel és társai azonban arra gondolnak, hogy a tervet talán úgy lehetne sikerre vinni, ha egyidejűleg megvalósítanák azt a tervüket, amely Afrikában a Zambézi folyó vízvezetékét

megváltoztatására dolgoztak ki. A hatalmas talán hozzájárulnának a Földközi-tenger partjainak megváltoztatását célzó tervhez, ha ezzel szemben Afrikában olyan óriási területeket tennének számukra hasznavehetőkké, amelyek eddig sivatagi jellegűknél fogva teljesen hasznavehetetlenek voltak.

Sörgel szerint minden szerves élethez ele-

Legújabb könyvek:

Tóth Tihamér: Üdvözlőlegység Oltáriszentség . . . 223 lei
Gerely Jolán: Ha tudnád . . . . . 90 "
Schmidt: A megváltás szolgál . . . . . 162 "
Poppe: Eucharisztikus nevelés módszerrel 44 "

Megrendelhetők: KÖNYVOSZTALYUNKNÁL.

gendő meleg és nedvesség kell. Meleg még több is van Afrikában, mint amennyire tényleg szükség van, a vizet azonban némely vidék erősen nélkülözi. Pedig víz is akad bőven. De jelenleg a Kongó és Zambézi folyók hatalmas víztömegei hasznavehetetlenül ömlenek a tengerbe. Sörgel három hatalmas beltenger kiépítését tervezi ott, ahol ezeknek a medencéit a természet már előre kijelölte: ezek a Kongó-medence, a Tsad-medence és a Victória-Nyana medencéje. A Kongó-medence, amely a tenger színe fölött 500 méter magasságban elterülő hatalmas katlant alkot, a geológusok szerint régen csakugyan beltenger volt. Csak a Kongó lefolyásának nem is széles nyílását kellene gáttal elzárni, hamarosan kilencszáz ezer négyzetkilométer területű beltenger keletkezne.

Ettől északra van a lefolyással nem bíró Tsad-tó. Ez a medence olyan közel fekszik a Kongó-medencéhez, hogy kis átvágással könnyen össze lehetne kötni a Kongó beltengert a százméternyivel alacsonyabb fekvésű Tsad-tóval, mire az bővizű beltengerré nőne. Egyidejűleg hajózható víziutat, második Nilust lehetne építeni a Tsad-tó és Földközi-tenger között. Ez a második Nilus, amelynek teljesítő képességét a régi húszszorosára becsülik, rendszeres hajóforgalmat létesítene Afrika szívéig s egyben öntözne a Szahara ma sivatag területét is.

Harmadik hatalmas beltengernek szánják a Victória-medencét, amelyet a Zambézi folyó vize táplálna. Ezáltal Afrika parthosszúsága harmincezer kilométerrel negyvenöt ezerre emelkedik, ami még így is elmarad a sokkal kisebb Európa parthosszúsága mögött. De éghajlata jelentős változásokon menne át és termőterülete is erősen megnövekedne.

Orosz mérnökök Szibéria hideg éghajlatának megváltoztatását tervezik a Sachalin-szigetnél lévő tengerszoros elzárásával s a Japán-tenger hideg áramlatának elvezetésével. Ez ellen ugyan Japán minden erejével tiltakozna. Viszont nem is bizonyos, hogy a terv megfelelő eredményekkel is járna. Általában eddig az éghajlatoknak jelentős mértékben való megváltoztatása nem igen sikerült. Ami ugyan nem jelenti azt, hogy a jövőben, ha az éghajlatbefolyásoló tényezőket jobban ismerjük, — ez a tudomány meg igen fiatal — nem sikerül majd itt is technikai eszközökkel célt érni. Egyelőre azonban abban az irányban tesznek szerencsés kísérleteket, hogy a növényzetet edzzék hozzá a mostohább időjáráshoz. Még eddig nem lehetett a trópusok klímáját Európába hozni, de fölösleges is volna, ha a tikasztó hőség és a dzsungel mocsárlázai nélkül is tudunk már gumit előállítani.

Nem kell bővebben magyarázni, milyen fontos szerepet tölt be a gumi — nevezhetjük kaucsuknak is — a mai ipari életben. Elsősorban rengeteget fogyaszt az autóipar, de ezenkívül is a mai társadalom a legkülönbözőbb formákban használja a kaucsukot divat-

cikkektől közegészségügyi berendezésekig.

A gumit kezdetben Peru és Bolivia őserdőiből, később a Kongó-vidék dzsungeléből szerezték. Örült emberáldozattal járt a vad rengetegeken, gyilkos nap alatt, ezer rejtett veszedelem között, mocsárlázás vad vidékeken kikeresni és megcsapolni a kaucsuktartalmú fákat. Közben kegyetlenül csatagott a munkafelügyelők korbácsa és a testi fenytékeknek sok kegyetlen más formája gyötörte a szerencsétlen benzülőteket. Hiába volt minden felszólalás az emberiség nevében, egész indián törzsek pusztultak ki, ezrével haltak meg a kongói négek, de az összegyűjtött kaucsukmennyiség elenyésző csekély volt az egyre növekvő szükséglethez képest. Ekkor kezdtek az angolok a guminévtartalmú hevea-fa nemesített tenyésztésére áttérni. Szingapore környékén, a Malacca félszigeten csakhamar hatalmas hevea-ültetvények keletkeztek és Szingapore nyomorúságos maláj és kínai halászfaluból világvárossá lett. Az automobilgyártás fejlesztésével együtt nőttek Anglia hátsóindiai kaucsuktelepei. *De míg az automobilgyártás 80 százaléka Amerika kezében volt, addig a gumipiacot csaknem egészen Anglia tartotta kezében és korlátlanul szabta meg a gumidrajkát.*

Az upsalai óriási rotor-torony sebesebben forog a földnél

A háború után bekövetkező gazdasági elzárkózás hozta létre aztán a mesterséges kaucsukot. Már régen folytak kísérletek az úgynevezett szintetikus kaucsuk előállítására, de a gazdasági autarkia nyomása alatt erősebben fogtak munkához a vegyészek s végre körülbelül harminc esztendő szakadályán és megfeszített munkáját eredmény koronázta. Schering német vegyész-mérnöknek sikerült előállítani a mesterséges gumit. Egyidejűleg az amerikai Du Pont-gyár kísérletei is eredményre vezettek.

Az 1936-iki berlini autókiallításra mutaták be először a mesterséges kaucsukból készült kerekeket, amelyek nemcsak a próbát állták ki, hanem sokkal jobbaknak bizonyultak a természetes kaucsukból készült kerekekénél.

Evtizedek küzdelmes erőfeszítése dőlt itt el, amely sokszor már csaknem teljesen kilátástalannak látszott. 1860-ban sikerült először a gumi vegyelemzése. Ekkor megállapították, hogy a gumi úgynevezett isopsen-molekulából áll, melynek képlete C_8H_8 , tehát öt rész szén és nyolc rész hidrogén. Mivel pedig szén és víz mindenütt bőven áll rendelkezésre, nem lett volna valami nagy feladat a kaucsuk előállítása. Mégis hasztalan kísérleteztek vele. Később rájöttek, hogy az isopsen polimer-molekula, vagyis a vegyi képlet sokszorosan fordul elő benne. De hogy hányszor, ez volt az ismeretlen, a nagy X.

Ekkor jött segítségére Svedberg tanárnak, a Nobeldíj-nyertes vegyésznek is, az óriási centrifugális gépe Upsalában. Svedberg tanár olyan gépet szerkesztett, amelyhez képest a leggyorsabb repülőgépmotorok csigalassúságúak. Svedberg gépe 30.000 fordulatot tesz percenként. Később Boestand mérnökkel megépítette upsalai óriási Rotor-tornyát, amely percenként 160.000 fordulatot tesz. Olyan jól tud ez a gép kifejezteni, hogy az általa kiröpített tárgy, ha akadálytalanul haladhatna, egy óra alatt tenné meg a Párizs—Ankara közti távolságot. Svedberg ezt a gépet a fehérjék és cellulózok molekula-súlyának megmérése érdekében szerkesztette s ennek a centrifugális rotor-toronynak segítségével sikerült lemérni a kaucsuk-molekula súlyát és megtalálni az ismeretlen nagy X-et, azt, hogy a szénhidrogén hányszor fordul elő egy isopsen-molekulában.

Ez óriási lépés volt előre, ezután már sikerült is egyes kísérletezőknek szén és mész összeolvasztásából előállított kalciumkarbidből víz hozzáadásával, tehát acetilénből kaucsukot előállítani. Ez azonban még igen kezdetleges volt. Az először nyilvánosságra került műgumi még ezzel talán nem volt tartós. Tovább folytak a kísérletek. Nagy nyomással próbálkoztak és erős hő alkalmazásával az előállításnak. Később az emulziós eljárásra tértek át és végül ez bizonyult jónak

ben és korlátlanul szabta meg a gumidrajkát.

Amerika természetesen nem akart ebbe belenyugodni. Elkeseredett harcot indított a kaucsukért, de nem sok eredménnyel. Hiába kísérleteznek a hevea megtelepítésével Amerika egész területén vagy Afrikában, a fa sehol másutt nem akart meghonosodni, csak az indiai szigetvilágban.

És Anglia mégis elvesztette az egyeduralmat. Míg közte és Amerika közt elkeseredetten dúlt a harc, az alatt Buitensorgban, egy szerény kis helységben Batávia mellett, holland növénynevelők szép csendesen kísérleteztek a hevea hozamának felfokozásával. Éspedig hamarosan a legnagyobb sikerrel. A gazdasági kémia elérte, hogy nyolcéves holland hevea-ültetvény hektáronként 650 kilogramm gumit adott, míg ugyanakkor az angol ültetvények alig adtak háromszázat. Most Anglia és Hollandia közt kezdődött a verseny. A holland ültetvények egyre szaporodtak. Elárasztották egész Jávát és Szumátrát. És mivel közben Anglia is egyre gyarapította ültetvényeit, kiirtották még rizs- és teaültetvényeket is, csak hogy heveát telepíthessenek. Így sikerült az árakat rövidesen erősen lenyomni.

Először az amerikai Dupont-gyár jelent meg a piacon a műgumival. Azután a németek is bemutatták a maguk eredményeit. A műgumi egyelőre még drágább a természetesnél, de a gyártás egyre tökélesedik és így olcsóbbodik. Az amerikai máris kilátásba helyezett 34 százalékos, a német Farbenindustrie pedig 60 százalékos költségcsökkenést. Ha ezzel szemben figyelembe vesszük, hogy a mesterséges gumi kétszer olyan tartós, mint a természetes és egyébként is nagyobb ellenálló képességű, akkor a műgumi már is legyőzte a hevea-fát.

KALLAY MIKLÓS.

Operett-makulatura a stráfkocsin

Budapest, június hó.

Nem épületes látvány, annyi bizonyos. A stráfkocsi ott áll a néhai Király-színház kiskapuja előtt. Kiskapu! Istenem, már régóta nem kiskapu ez, hanem nagy, kopott kapuja annak a csunya sárga házának, amelyről hullik a vakolat, földszintjének ablakai őseze vannak törve, azon a pár üvegtermeléken pedig, mely még épen maradt, ujnyi vastagságban unatkozik a por. Dus fantázia kell hozzá, hogy az ember elképzelje a falakon belül a „nagy” életet. Hogy egykoron elegáns fogatok és gyönyörű autók álltak e viharvert épület előtt, várva előadás után a siker lázától felhevült primadonnákat, szubretteket és görlicéket. A forró királysínházi estéknek emléke lassan-lassan elkopik, mint a festék ezen a régi sárga házban, amelyről szabályszerű időközökben csak annyit olvashatunk a lapokban, hogy újból kalapács alá került, de nem jelentkezett rá vevő.

A királysínházi szép emlékek eltakarításán azonban nemcsak az árverési hirdmény dolgozik lázas buzgalommal. A szóbanforgó stráfkocsi, amely ezen az esős délelőttön ott éktelenkedett a Csengery-utcában, ugyanezt a célt szolgálta. A stráfkocsira rakták ugyanis a Király-színház irodáiban, pincéjében és padlásán felraktározott operettek szövegét, partitúráját és zenekari anyagát. Eladták makulaturának! A János vitéz, a Gülbabát, a Sybillt, Luxemburg gőgös grófját, a felejthetetlen Évát, a szerelmes Marica grófnőt, a sok gyönyörű partitúrát, azt a sok száz és száz, ezer és ezer melódiát, a Dollárkirálynő gyönyörű keringőjét éppen úgy, mint a Cirkuszhercegnő híres indulóját — felrakták a stráfkocsira.

Tizenkét mázsa makulatura lett ezekből a keringőkből, indulókból, érzelmes szerelmi dalokból, pajzán táncduettekől, amelyek hangjegyei felett álmatlan éjszakákon át dolgoztak híres komponisták és amelyekből hefeken át izgalmas próbákat tartottak, lámpaláza primadonnákkal, szeszélyes szubrettek, szerelmes bonvivánokkal és a szorgalmas görlicék telke, csapatával. És mennyi forró

GHANYZIK?

Olvassa el feltétlenül!

Az erős dohányzás következményei

c. értékes munkát.

A tartalomjegyzékből: A dohányzás. A dohány, mint mérge. A heveny nikotinmérgezés, szédülés, nehéz légzés, szívdarabok. Az idült nikotinmérgezés. A nikotin és vércukor. A gyermek és a dohányzás. A szem. A légzőszervek és a dohányzás. A dohányzás és a rák-kérdés. Az emésztőszervek (gyomor, bél) és a dohányzás. A nő fajfenntartó értéke. Az idegrendező és a dohányzás. Kéz- és fejremegés. Elmezavar, görcsök, fejfájás, álmatlanság. A dohányzás kozmetikai következményei. Az erős dohányzásról való leszokás vagy ennek mérséklése. Akaratkifejtés. Az erős dohányzás ártalmának csökkentése stb. Irta dr. Somogyi Béla. Ára 35 lel. Megrendelhető könyvosztályunknál.

Kétfélmillió fontsterling kell a spanyolországi önkéntesek hazaszállítására

A szovjettel együtt az angol, francia, olasz és német kormány fedezi a költségeket.

Londonból jelentik: A spanyol önkéntesek elszállításának és a határok ellenőrzésének költségei kétfélmillió fontot tesznek ki. Ennek a hatalmas összegnek előteremtéséről most folynak a tárgyalások. Egyelőre kétséges, hogy a szovjet-kormány hajlandó lesz-e hozzájárulni a kiadásokhoz. Ha a költségek egyrészt a szovjet is vállalja, akkor az önkéntesek elszállításának és a határok ellenőrzésének költségeit a szovjettel együtt az angol, francia, olasz és német kormány fogja fedezni.

színházi emléket cipelik az izmos munkások az udvaron át ki az utcára! Költőknek ezt a sok szép ajándékát a stráfkocsira! Árverési hiénák vásárolták meg mind a tizenkét métermázsát — csakupak kétszáz pengőért. Ennyit ért sulyra. Mert makulaturánál a minőség nem számít. (Ha ez minden színháznál így volna, könnyű lenne színházat igazgatni.)

A kisérteties aktusnál csak egy ember volt megilletődve. Ő tudta egyedül, miről van szó. A színház régi, derék gondnoka, felügyelője, a pápaszemés Ernő, akinek a szemüvege alatt bizony kicsordultak a könnyek. Úgy nézett a stráfkocsira dobott csomagok után, mint akinek elviszik legdrágább kincseit.

— Pedig tessék elhinni — mondja siri hangon — a sok darab közül már alig van teljes példány. A sok hurcolkodásban, a pincéből a padlásra és a padlásról a pincébe, sok zenekari anyag elveszett, elmosódott, elrongyolódott és mégis fáj a szívem. Mert én még emlékezem arra, hogy szegény Kacsóh Pongrác ur mennyit javított a próbák alatt a kottákon, hányszor hagyta ott a karmesteri emelvényt és lement egyik-másik muzsikushoz, hogy kijavítsa egy hangjegyet. Hát ezt még sem lehet csak úgy — stráfkocsira dobni.

És most félrehuzott és diszkrétan a féllembé sugta:

— De azért, amit lehetett, megmentettem. Egy mázsát én vásároltam meg. Tetszik tudni, a János vitéz, a Sybillt, a Gülbabát, az Alexandrát, a Cirkuszhercegnőt és még egy párat nem hagytam. Kifizettem az árát és fogadom, hogy ebből a mázsából nem lesz makulatura.

Szegény Ernő! Ha ezzel az egy mázsával fel lehetne támasztani a régi Király-színházat, ő bizonyosan feltámasztaná.

A munkások közben befejezik a hurcolkodást. Már az egész anyag a stráfkocsin van, a kocsi a lovak közé csap és a sok operett-hercegnőt és színpadi királynőt viszik a papíruzóba.

HIREK

MAGYAR LAPOK
Keresztény magyar napilap

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Évesre 600, félre 400, negyedévre 210, egy hónapra 70 lel.
Magyarországon: Évesre 40 P, félre 25 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekszámlánk száma: 80.037.
Telefon: 12-27.

Ciuj szerkesztő: **dr Sulyok István**

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt nyugati, északnyugati szél, változó felhőzet, helyenként, főként nyugaton és északon záporos, zivatar, a meleg kissé emelkedik.

A LENGYEL KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK MEGKEZDETTE OLASZORSZÁGI NYARALÁSÁT. Rómából jelentik: *Moscicki* lengyel köztársasági elnök felesége társaságában rangrejtve Fiuméba érkezett. A lengyel államfő több hétig fog nyaralni Olaszországban.

Előleptetések a timisoarai római katolikus székesépcéskriptában. Timisoara. Saját tud. A timisoarai székesépcéskriptában kiegészítése — mint ismeretes — a legutóbb történt halálozások folytán időszzerűvé vált. A kinevezésekre vonatkozó pápai bulla, amely a kinevezések ügyében intézkedik, most érkezett le a kriptához. A pápai bulla értelmében: *Weigling János* apát-kanonok olvasó kanonokká, *Unterweger Lothár* dr papnövelei rektor éneklő kanonokká, *Körner József* dr általános püspöki helynök örkanonokká és székesépcéskriptához főesperessé, *Walther József* dr püspöki iroda-igazgató idősebb mesterkanonokká, *Plész József* címzetes-kanonok, a *Miasszonyunkról* elnevezett iskolánövérsek tanítónőképzőjének igazgatója pedig ifjabb mesterkanonokká lépett elő. A főpapokat *Kayser Lajos* prelátus-kanonok, nagypüspök, szombaton délelőtt iktatja be méltóságukba.

Közigazgatási tisztviselők nyelvvizsgálója. *Satumareról* jelentik: *Coman Simion* ezredes-megyeifőnök június 28-ra tüzte ki azoknak a megyei és községi közigazgatási kisebb-ségi tisztviselőknek nyelvvizsgálóját, akik mind-ezideig még nem vizsgáltak. A vizsgát a megyefőnökség helyiségében tartják meg.

A kisebbségi ügyvédek emlékirata az ügyvédi kamarák szövetségéhez. Timisoara. Saját tud. Az itteni kisebbségi — magyar, német és zsidó ügyvédek — emlékiratot nyújtottak be a kamarák szövetségéhez. Az emlékiratban tiltakoznak a kisebbségi ügyvédek nyelvvizsgálója ellen, amelyet törvénytelennek tartanak. Egyszerűsített aláírásukkal és becsületeszavukkal kötelezték magukat arra is, hogy csak az összeség határozatának alapján járnak el s mindenben tartják magukat a többség döntéséhez.

Önkéntes közmunkával javította meg a járhatatlan utat egy Satumare megyei vidék lakossága. *Satumareról* jelentik: Az utóbbi években az *Avas völgyét* Halmeuval összekötő uton csaknem teljesen megbénult a forgalom az ut járhatatlansága miatt. Az ut legutóbbi megvizsgálása során kiderült, hogy annak rendbehozatala legkevesebb 14 millió lelt emésztene fel. Ezt az összeget a vármegye nem tudta előteremteni, a környékbeli lakosok azonban a helyzet tarthatatlanságára való tekintettel, közmunkával átépítették az utat, úgy hogy azon már meg is indult a forgalom. A megjavított utat — amelynek rendbehozatalához a vármegye csak csekély összeggel járult hozzá — a napokban szakértő bizottság vizsgálta felül s teljes elismerését fejezte ki a sikeres munkálatok felett.

* **Lehet küzdeni...** ez az erősek privilégiuma és feltétele, hogy tökéletes egészségnek örvendjenek. Fejfájás, idegesség, étvágytalanság, rheuma, stb., amelyek existenciánkat is veszélyeztetik, elkerülhetők, ha megfelelő intézkedéseket fogantatunk. Erre a legalkalmasabb szer az **URODONAL**, amely az egészséget helyrehozza.

Ujabb haladék a lapok bejelentési kötelezettségére. *Bucuresti.* Saját tud. Hogy a laptulajdonosoknak lehetőség adassék résztvenni a laptulajdonosok szindikátusának megteremtésében, a minisztertanács a belügyminiszter előterjesztésére 1938 július 15-ig bezárólag meghosszabbította a lapok létfenntartási eszközeinek ellenőrzéséről szóló törvény végrehajtási utasításának 31-ik szakaszában előírt határidőt.

BÓNYI ADORJÁN ÉDESANYJÁT EL-ÜTÖTTE EGY KERÉKPÁR. Oradea. Saját tud. Csaknem végzetes szerencsétlenség történt esütőtörtökön Oradeán. *Bónyi Adorján*, ismert pesti író és szinpadai szerző édesanyját, *Bónyi Adorján* marghitai közjegyző özvegyét, egy biciklista elütötte. Az idős uriaszonyt — aki homlokán és mellén szenvedett sérüléseket — lakásán ápolják. A vigyázatlan kerékpárost be-kísérték a rendőrségre s megindult ellene az eljárás.

Zürichi zárlat. Párizs 1214 fél, London 21.60 háromnegyed, Newyork 435 ötnyelcad, Brüsszel 79.95, Milánó 22.90, Amszterdam 241.40, Berlin 175.80, Szófia 540, Prága 15.12, Varsó 82, Belgrád 10, Bucuresti 325.

Felmentette a bíróság a satumarei munkásbiztosító igazgató-főorvosát az orvosi köteleesség teljesítés megtagadásának vádjá alól. *Satumareról* jelentik: Röviddel ezelőtt élénk feltűnést keltett, hogy a satumarei ügyészség *Paizs Ödön* baiamarei lakos feljelentésére „hivatalos köteleesség teljesítésének megtagadása” címén vádat emelt dr *Ciortea Aurel*, a baiamarei munkásbiztosító kórház igazgató-főorvosa, valamint *Wertheimer Jakab* dr főorvos, az állami kórház vezetője ellen. Az ügy előzménye 1937 októberére nyúlik vissza, amidőn *Paizs Ödön* felesége elvérzett, mert a vád alá helyezett orvosok — a feljelentés szerint — nem voltak hajlandók azonnal segíteni rajta s *Ciortea Aurel* dr, akit a beteg férje hajnali öt órakor hívott, csak délelőtt 11 órakor hajtotta végre a szükséges műtétet. A főtárgyalás során *Ciortea Aurel* dr azzal védekezett, hogy midőn *Paizs Ödön* először kereste, betegnél járt, reggel felé tért haza s mivel rendkívül fáradt volt, csak 3 óra-
kor ment be a kórházba. *Wertheimer Jakab* dr viszont kijelentette, hogy a vezetés alatt álló kórház a kérdéses időben átalakítás alatt volt s azért nem helyezhette ott el *Paizs Ödön* német. A tanuvallomások elhangzása után az ügyész fenntartotta a hivatali köteleesség teljesítésének megtagadása címen emelt vádat, míg a védők a vád alá helyezett orvosok lelkiismeretességére igyekeztek rámutatni. A bíróság a késő esti órákban hirdetett ítéletet s mindkét vádlottat felmentette. Az ítélet indokolását csak később közlik a felekkel.

* **Őn meg akar szabadulni betegségtől!** Az orvostudomány ma már egy olyan készítményt állított elő, amely zseniális összetételével fogva gyors enyhülést és biztos gyógyulást jelent rheuma, köszvény, ülőideg- és hátizomzása esetében. Több mint 7000 orvos és számos klinika és kórház igazolja a *Togal* e nagyserű hatását és elismeri, hogy ezen készítmény felülmulhatatlan gyógyszer hűléses betegségeknek, főfájásnak, álmatlanságnak és gripának is.

Tóth Tihamér összegyűjtött művei 20 kötetben

Dus aranyozású egészvászonkötésben

A kiváló szónok és ragyogótollú író 25 esztendő munkásságának minden irodalmi értéke együtt van a sorozatban

Megrendelhető: **könyvosztályunknál.**

A sorozat kapható havi részleltetésre.

Feljegyzések

Érdeklődéssel olvassuk el mindennap a „Ramánia”-t, az új nagy lapot, mert úgy láttuk, új hangot keres a nemzetiségi kérdés tárgyalásához. Abban a cikkben azonban, mellyel most foglalkozunk, régi hangot ütött meg.

A cikk két magyar községet ismertet, melyek város közelében fekszenek. Megállapítja, hogy az egyikben 1.6 milliót, a másikban 5.7 milliót fizet ki a CFR pénztára falusi magyaroknak, főként nyugdíjak fejében. Ebből azt az általános következtetést vonja le, hogy az állam a magyar nemzetiségekkel szemben a méltányos mértéken felül teljesíti köteleességét.

Ezt a két adatot a kormány figyelmébe ajánlja, abból az alkalomból, hogy a minisztertanács épen most foglalkozik a nemzeti-ségi problémával. Ezt egyébként ebből a cikkből tudtuk meg.

Ismerjük ezeket a falvakat s tudjuk, hogy a környéki pályamunkások nagy többsége valóban ezekből került ki. Innen a sok nyugdíjas. Ez valóban előnyös helyzet volt, melynek gyümölcseit még most is élvezik a nyugdíjak formájában. Ezeket valóban meg is kapják. Ez azonban régen volt s azóta bizony sok minden megváltozott a falu összetételében. Ma már sokkal kevesebb a munkás, kinek ma is megvan az állása. A többiek abból a vagyonkából élnek, mit apáik kemény munkával régen a vasutnál szereztek meg. Tudjuk azonban azt is, hogy e két falunak helyzete különleges és egyedülálló az ezernyi többivel szemben.

Nem segítené azonban a minisztertanács munkáját, ha a román közvélemény e két falu helyzetéből formálná meg magának az itteni magyarság boldogulásának képét. A kormány pedig egyenesen és közvetlenül a közvéleményre akarja építeni az új állam szerkezetét, ahogyan a nagy épületek alapjait a földben rejtkező sziklarétegekig szokták leásni. A józan és helyes román köztudat épen azért, ma sokkal fontosabb, mint bármikor azelőtt volt.

Azok a miniszterek, kik a lap tájékoztatója szerint ma a nemzetiségi kérdést tanulmányozzák, bizonyára pontosan tudják, hogy a 248.021 állami tisztviselő közül ma mennyi a magyar, s így abból a 11.6 millióból, mit ezek fizetés fejében kapnak, mennyi jut a magyarságnak. Őket tehát nem szükséges figyelmeztetni.

A román nyilvánosság azonban nem tudja. A miniszterek munkáját tehát az mozdítaná elő, ha erről tájékoztatná a román nyilvánosságot pontos adatokkal. Megkönnyítené a munkájukat, ha ezek az adatok kedvezők a magyarságra s talán még inkább, ha kedvezőtlenek, mert hozzásegítenék a közönséget a nemzetiségi probléma egyik fontos ágazatának higgadt megítéléséhez.

A sajtónak a legfőbb hivatása ma: tisztán tartani a közvéleményt és csak minden vonatkozásban helytálló adatokat bocsátani itélőszéke elé. Ugy véljük, hogy ebben az esetben nem ez történt. (SKIN).

Hétfőre halasztották az érettségi vizsgálatok megkezdését. *Bucuresti.* Saját tud. A nemzetnevelésügyi miniszter az érettségi vizsgálatokat, amelyeknek június 25-én, szombaton kellett volna kezdődniük, elhalasztotta június 27-re. A vizsgálatok július 10-ig fognak tartani.

FELFORDULT EGY CSÓNÁK ÉS A FOLYÓBA FULT EGY KATONA. *Sighet.* Saját tud. *Ciobotaru Dumitru* grancsárkaplár egyik katonatársával csónakon halászott. Egy vigyázatlan pillanatban a csónak felborult és a két grancsár a vízbe esett. A katona megmenekült, *Ciobotaru* kaplár azonban a folyóba fult. Holttestét csak több órai keresés után találták meg.

Megdöböntő sportbotrányt rendezett a Crisana-Vulturii mérkőzés közönsége

A Vulturii csapat felháborítóan durva játéka robbantotta ki a botrányos verekedést, amelynek harminc sebesültje van. — Csendőri karhatalom és katonaság élen Ghetaru őrnagy a District elnöke veleit véget a sportörültek tombolásának

Timisoara. Saját tud. Csütörtökön délután az Electrica pályán levő Crisana-Vulturii mérkőzésen a sport-botrányok krónikájában is páratlan esemény történt. A pályán már a mérkőzés előtt szokatlanul izgatott hangulat uralkodott s túlfűtött atmoszférában indult meg a mérkőzés, amelynek mindjárt a kezdetén a lugoji „drukkerek” szakatlanul izgatott hangon buzdították játékosait. Ez a viselkedés a mérkőzésre érkezett oradeai s nemkülönben a pártatlan timisoarai közönség körében is határozott visszatetszést váltott ki s arra készítette őket, hogy ők is kihívó hangon adjanak kifejezést indulataiknak. A Vulturii egyébként mindvégig durva játékot produkált s annak ellenére, hogy már félidőben 2:0-ra vezetett, minduntalan kézzel-lábbal védekezett s valósággal életveszélyes játékkal botrányoztatta a közönséget.

A mérkőzés 30-ik percében a bíró végül is kénytelen volt Szabót és Jorgát kiállítani s ez a beavatkozás adott alkalmat a tulajdonképeni botrány kitörésére. A közönség ugyanis zajosan tüntetett Jorga ellen — aki egészen a kiállításig durva játékkal tüntette ki magát — s most olyan fenyegető magatartást tanusítottak ellene, hogy a lugoji drukkerek jónak látták védelmére kelni. Ebből aztán véres verekedés keletkezett, amelyben közel százan — lugoji, oradeai, timisoarai drukkerek, a közönség egy része, a karhatalom, valamint a rendezők is szép számmal — vettek részt. A tomboló tömeg a közbelépő rendőröket letiporta s olyan őrző zürzavar keletkezett, amelyben a verekedők nagyrésze már meg sem tudta egymást különböztetni. A veszedelmes közelharcnak végül is Ghetaru őrnagy, a District elnökének beavatkozása vetett véget, aki csendőri karhatalom élén vonult a pályára s a katonaság, valamint a pályán levő tisztársai segítségével verte szét a tömeget.

A rendbontók közül hatot — főleg lugoji játékosokat — a karhatalom őrizetbe vett s bekísért a rendőrségre. Ezek, miután a hatóságot is támadták, valószínűleg hadbíróság elé kerülnek. A véres verekedésnek egyébként közel harminc sebesültje van, akik közül egy timisoarai lakatos állapota a legsúlyosabb, miután súlyos sérüléseivel kórházba kellett szállítani.

A mérkőzés eredménye egyébként 4:1 a Vulturii javára, vagyis ezzel a vereséggel a Crisana kiesett.

ELETHALÁL-HARC EGY ÓRIÁSKIGYÓ ÉS EGY FAMUNKÁS KÖZÖTT. Ankaraból jelentik: A Balikessir közelében fekvő Dikmane község lakosságát már huzamosabb ideje rémületben tartotta egy három méter hosszú és 40 centiméter vastagságú óriáskigyó, amely valószínűleg valamelyik vándor állatseregletből szabadult el. Két héttel ezelőtt a kigyó megölt egy 16 éves fiatalembert. Tegnap este az óriási hulló rátamadt egy famunkásra, aki a közeli erdőszélel éppen a község felé tartott. Élet-halál harc kezdődött a félelmetes állat és az ember között. Végül is a famunkásnak sikerült késével a kigyó fejét levágnia.

Egy szegény öreg asszony panasza... Oradea. Saját tud. Szánalomraméltó, öreg néni ke járt ma szerkesztőségünkben s elpanaszolta, hogy elvesztette a nyugdíjkönyvét. A szerencsétlen asszony a nyugdíjkönyv hiányában most nem tud hozzájutni ahhoz a pár száz lethez, ami elhaldt férje után jár neki mindaddig, amíg a könyv elvesztését a hivatalos laphoz nem hirdette meg. A meghirdetés azonban 200 leibe kerül s miután nyugdíját nem veheti fel, egyetlen banija sincs. Kéri lapunk utján a jószívű embereket, hogy adják össze neki ezt a csekély összeget, hogy új nyugdíjkönyvhöz juthasson. Adományok címére: özvegy Bányai Lászlóné, Oradea, Strada Pacii 2., vagy lapunk kiadóhivatalába küldhetők.

AZ ÜZLETEK NYÁRI ZÁRÓRÁJA. Bucurestiből jelentik: A munkaügyi minisztérium döntést adott ki az üzletek nyári zárójáról. Az új zárórák pénteken reggel veték kezdetüket. Az üzletek délben egy órakor zárnak, délután négy órakor nyitnak újra, este pedig nyolc órakor van a záróra. Az élelmiszerüzletek délben félkettőkor zárnak.

Országosvásári piaci árak Baiamaren. A bányavárosban most megtartott országos vásár teljes sikertelenség jegyében zajlott le. A piaci árak a következőképpen alakultak ki: Termény: buza 600—620 lei mázsánként, rozs 470—480, zab 450—460, tengeri 390—400, burgonya 160—180 lei. A takarmánynál érezhető áresés volt. Széna 120—130, lóhere 150—160, lucerna 150—160, lei mázsánként. Állatárak: fejős tehén borjuval 6—8000 lei darabja, bika élőszuliban 13—14 lei, igásókor páronként 10—12 ezer lei, növendék marha darabja 3—4 ezer lei, hizott sertés élőszuliban 22—23 lei, soványserítés 22—23 lei, malac darabja 250—300 lei

AGYONSUJTOTTA A VILLÁM EGY KÖZRENDŐR FELESÉGÉT. Oradea. Saját tud. Csütörtök délután hét óra tájban Oradea feletti futó zápor vonult végig. A zápor kitörése után a város határában, az úgynevezett Wasserstrom-telepen belecsapott a villám Berinde Vasile közrendőr 38 éves feleségébe. Berindét a központi ügyeleten érte a telefonértesítés, hogy felesége a villámcsapás következtében kiszenvedett. A szerencsétlen ember a hír hallatára összeesett, majd midőn megérkezett a Peje partjára, — ahol felesége halva feküdt — őrzőngeni kezdett. A villámsújtott asszony után hét gyermek maradt, akik közül a legidősebb is alig 16 éves.

Egy csokor virág anyukának.

* Az arcbőr célszerű ápolásához mindenképp el kell érni, hogy bélműködésünket reggelenként éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel megfelelően elrendezzük. Kérdezze meg orvosát.

HUSZEZER LEI KÉSZPÉNZT ÉS HARMINCEZER LEI ÉRTÉKŰ DOHÁNYÁRUT RABOLTAK A „DISCOM” EGYIK KOCSIJÁRÓL. Lugojról jelentik: Bocsa és Gataia között ismeretlen tettesek vakmerő rablótámadást hajtottak végre a Discom egyik kocsija ellen. Az országúton haladó kocsit megtámadták és kirabolták. A dohányelosztó társaság kocsijáról huszezer lei készpénzt és harmincezer lei értékű dohányárut vittek magukkal az utonállólok. A tettesek kézrekerítésére erőteljes nyomozást indítottak.

Két család életét tette tönkre egy liter pálinka. Satumare. Saját tud. Bicsad községben szelid, istenfélő nép lakik. Ha azonban szeszital kerül az asztalra, nagyon hamar elvesztik fejüket s ilyenkor nem becsülik sokra az emberi életet. Néhány hónappal ezelőtt a bicsadi Herskovics-féle kocsmában nehéz mezei munka után két ember iszogatótt: Bletan György 32 éves, háromgyermekes családapa és Dávid Gergely, aki özvegy édesanyját és két kiskorú testvérét tartotta el. Egy liter pálinkát ittak meg ketten. Bletan felállott, hogy haza menjen, Dávid azonban belekapaszkodott és maradásra akarta bírni. Először tréfás dulakodás, majd komoly verekedés támadt közöttük. Dávid kézzel sujtott társára, akit az ütés annyira felbőszített, hogy kést rántott és azt markolatig barátja mellébe dőfte. Dávid összeesett és háromnapos kómában után meghalt. Az esküdtszék Bletan háromévi fogságra és 10 ezer lei kártérítés megfizetésére ítélte. Így dulta fel két család életét egy liter pálinka.

* Pályázati hirdetés. A simandi római katolikus hitközség magyar tanítói vagy tanítónői állást hirdet 1938 október 1-re. Kérvények Waritz József gyógyszerészhez, Simandul de Jos, Judetul Arad, küldendők be augusztus 1-ig, aki egyben bővebb felvilágosítást is ad.

* Az Immaculata intézet (Oradea, Strada Alexandri 17.) nyilvánossági joggal bíró magyar tannyelvű 4 osztályú elemi leányiskolájába, 4 osztályú leánygimnáziumába és az óvónőképző V., VI., VII. osztályába bejáró és bennlakó növendéket felvesszünk a jövő 1938—39. tanévre. Tájékoztatót kívánatra szívesen küld az igazgatóság.

„Tanulmányi kirándulás az Erdős-Carpatokba, Bucovinába, Moldovába és Ardeál legszebb helyeire”

Vulturii-Sasok Turista Egyesülete folyó évi augusztus 7-től augusztus 22-ig tanulmányi társas kirándulást rendez, amelynek során meglátogatják Ciuceat, Zalău, Jibău, Somcuta-Mare, Baia-Mare és környékét, Ona Sugatagot, Sighet, majd a Vișeu-völgyén és a Prislop-hágón át mennek Bucovinába. Carlibában keresztül Cicărești és Iacobeni fűrdőhelyek következnek, majd felkeresik Őfelsége II. Carol király Maistai Ránessi, putnavölgyi vadászkastélyát s innen Dorna Vatra várost és fűrdőtelepét keresik fel. Dorna Vatrától Prundul-Borgăului papírgyárat keresik fel, közben még a Tihuta és Colibarta üdülőhelyeket tekintik meg, innen Bistrița és Reghinul Săsec-en át Borsec-fűrdőre érkeznek, majd Toplița-tan át a ditraui híres római katolikus templomot keresik fel. Utána Gheorgheni-n át a Lacul Roșu (Ghilcoș)-hoz rándulnak ki, ahol 3 napot töltenek el. Ghilcoș-tól Odorhei nevezetességét nézik meg, majd Corondra és Parajda mentnek, ahol megtekintik az ipartelepét és a sóbányát. Utána Sovata-fűrdő következik, ahol 2 napot töltenek el, felkeresik az egész környéket, fűrdés a Medve-tóban, majd tovább folytatják az utat Targu-Mureșre, amely város nevezetességének megtekintése után Turdán át a Turdai-hasadékhoz rándulnak ki. Utána Turda nevezetességét tekintik meg, majd Clujon mintegy fél napot töltenek el. Utána Huedint keresik fel és augusztus 22-én éjjel Oradeára érkeznek vissza a kiránduló társaság. Részvételi díj 1800 lei. A részletes programot szívesen küldi az érdeklődőknek az egyesület vagy kapható Mocsáry Sándor íróegyesületnél (Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 13), Gyenge István ékszerésznél (Str. Alexandri 12.) és délután 6—8 óra között az egyesület irodájában.

Színes pósta

BABY-VENDÉGLŐ NEWYORKBAN

Newyorkból jelentik, hogy ott baby-vendéglő nyílt meg azzal a céllal, hogy a szélességes és kedvetlenül táplálkozó kis gyermekeket rendszeres étkezéshez szoktassák. A felszolgáló pincéernők egyszersmind a gyermekápolásban is képzettek, a „főúr” pedig gyermekorvos. Étkezés után a gyermekeknek szórakozásra is alkalmat adnak. A baby-vendéglőben a gyermekek szívesen és jó étvágyalal étkeznek.

HA A VILÁGÜRBE SZÉTROBBAN EGY CSILLAG...

Newyorkból jelentik: A kaliforniai Wilson-hegyi csillagvizsgáló tudósai rendkívül erős távcsővel gombostűfej nagyságú fénypontot pillantottak meg. Megállapították, hogy a világrűrben hétmillió évvel ezelőtt szétrobbant csillag fénye, melynek sugarai most értek a föld légkörébe.

FELTALÁLTÁK A „NEDVES VIZET”

Newyorkból jelentik: B. G. Wilkes, a Pittsburgi Mellon-intézet tudósa és J. N. Wickert, a nyugatvirginiai vegyipari vállalat vegyészje az amerikai vegyészeti társaság rochesteri értekezletén előadták, hogy feltalálták a „nedves vizet”. A találmány főalkatrésze a közönséges víz, amelyhez új összetételű, mesterséges alkoholt kevernek és ez a keverék azzal a tulajdonsággal bír, hogy néhány cseppje azonnal átjut bármely tárgyat, amelyet érintkezésbe jön és amelyről a közönséges víz „epere”. A „nedves vízre” fontos szerep vár a fehérítő, kelmeztető, máshelyen. bír. papír, kerámiák és szőnyeg iparokban. A régi tanításokat nedvesvíz-sugar azonnal leoldatja a fáról és a legdurvább porlelőből azonnal leveri a nedvesvíz permeabilizációját.

ÚJ FOGAI NŐNEK A 109 ÉVES KONYHAFŐNŐKNEK

Newyorkból jelentik: Mardiros Tatóian az Ontario állambeli Hamilton város legöregebb lakosa, 109 éves korában fogzási fájdalmakban szenved. Eddig két új foga nőtt. Az örömszármazású Tatóian fogalkozására nézve konyhafőnök és még most is szívesen tesz-vesz a konyhában.

NEM TANÁCSOS A HÁZASSÁGGAL HATVAN ÉVIG VÁRNI

Londonból jelentik: Hedgés Tamás 23 éves steunkleivi ifjú hatvan évvel ezelőtt eljegyezte gyermekkorai szerelmét, a 16 éves Botes Nellie-t. Miután mindketten oly szegények voltak, mint a templom egere, a vőlegény Amerikába hajózott, hogy valamilyen szerzesen a családalapításhoz. Renoetega küzdelem után jómódú amerikai gazdálkodó lett és végre mindenét pénzszé tette, most visszatért Angliába, hogy 83 éves korában ottár elé vezesse 76 éves aráját, de a nőrtában maradt Nellie kijelentette, hogy nem kell neki a 83 éves vőlegény.

MENNYI VIZET SZIV FEL A FA?

Berlinből jelentik: Kerner A. világhírű német botanikus és növényfiziológus megállapította, hogy egy nyírfa, amelyen átlag kétszáz ezer levél van, nyáron naponként körülbelül hetven liter vizet párologtat, egész nyáron pedig mintegy hetven hektoliter vizet ad át a levegőnek. Ebből is kiténik, hogy a csapadék-mennyiség szabályozásában milyen roppant fontos szerepe van a növényzetnek. A fák a földnek olyan mélységeiből hozzák fel a vizet és adják át a levegőnek, amilyen mélységből a víz magától nem is tudna felszínre jutni. A levelek alkotta hatalmas párologtató felület továbbá lehetővé teszi, hogy ez a vízmennyiség hamar átjuthasson a légtengerbe.

RÁDIÓ

Vasárnap, június 26.

Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási orvosi tanácsok. 9.55 Istentisztelet közvetítése. 11.45 Népzene közvetítése. 13.15 Hírek. 13.25 A Dinicu-zenekar hangversenyének közvetítése. A hangverseny szünetében körülbelül 14.15 Hírek közvetítése. 19 Időszaki anyag. 19.15 Táncelemek adása. 19.50 Sport. 20 Gramofonlemez. 20.15 Felolvasás. 20.30 A Vasutas énekkar hangversenyének közvetítése. 21 Lehar Ferenc: A drótostót című háromfelvonásos operettjének közvetítése. A szünetekben: hírek. 23.45 Gramofonlemez adása. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Budapest I. 10.30 Hírek. 11—11.55 Református istentisztelet. Prédikál: Murakózy Gyula. 12—13.15 Egyházi ének és szentbeszéd a Szent Domonkos-rendi plébánia-templomból. A szentbeszédet P. Badalik Bertalan O. Pr. tartományfőnök mondja. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 14.10 Szavlatok. 15 Hanglemezek. 15.25 A rádió tárgysorsjátékának ismertetése. 16 Gazdáknak. 16.50 Cigányzene. 17.30 „Gróf Széchenyi István”. Előadás. 18 A Magyar Dalos Egyesület Országos Szövetsége Dalosversenye és Dalosünnepe. 19 „Arad”. Előadás. 19.30 Jazz. 20 A Magyar Atlétikai Club nemzetközi atlétikai viadala. 20.35 Énekszámok. 21 „Szinarany” Komédia. 22.20 Hírek. 22.45 A rádió szalonzenekara. 24 Cigányzene. 1.05 Hírek külföldre.

Hétfő, június 27.

Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Időszaki anyag. 19.17 Balalajka négyes. 19.50 Felolvasás. 20.05 A Rádiózenekar hangversenye Armautu énekes közreműködésével. 21.20 Felolvasás. 21.35 Csak Rádió Romania: Gramofonlemez. 21.35 Csak Rádió Bucuresti: Theodorescu négyes. Verdi: E-moll vonósnégyes. 22.10 Lipkowska Lidia énekel. 22.30 Hírek. 22.45 Hangverseny a tisztikaszinóból. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Zongoraszmok. 13.35 Hírek. 13.45 Énekszámok. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 BszKRT-zenekar. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Diákféltóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18 „Egy magyar vértanyú és egy francia író”. Előadás. 18.35 Énekszámok. 19.10 „Az evezés”. Előadás. 19.35 Cigányzene. 20.15 Hírek szlovák nyelven. 20.35 Varga Gyula versei. 21.10 Hanglemezek. 22.10 Hírek. 22.30 Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 23 Időjárásjelentés. 23.40 Németnyelvű előadás. 24 Hírek angol és francia nyelven. 24.10 Jazz. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

Kedd, június 28.

Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Műszaki füzetek. 19.17 Sztravinszkij: lemez. 20.05 Felolvasás. 20.20 Kleine énekesné Lorbhart esellőkíséretével. 20.45 Szimfonikus zene. 21.30 Felolvasás. 22.20 Hírek. 22.45 Gramofonlemez. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Hanglemezek. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.10 Asszonyok tanácsadója. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Lengyel dalok. 18.30 „A tigris” előadás. 19 Táncelemek. 19.45 „Légtalmai segélyosztások”. Előadás. 20 Transylvániai dal- és néptáncok estje. 21 Zongoraszmok. 21.40 Hírek. 22 A rádió szalonzenekara. 22.55 Időjárásjelentés. 23 A Zeneművészeti Főiskola tanáraiból alakult kamarazeneegyüttes. 24 Hírek német és olasz nyelven. 24.10 Jazz. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

Szerda, június 29.

Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Könyvek és folyóiratok. 19.15 A Kis rádiózenekar hangversenyének közvetítése. 20 Felolvasás.

20.15 Gramofonlemez. 21 Felolvasás. 21.15 Gramofonlemez. 22 Hangképek gramofonlemezeken. 22.30 Hírek. 22.45 Vendéglői zene. Majd: Hírek közvetítése külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

Budapest I. 9.30 Hírek. 10—11.15 Tóth Tihomér dr. püspökkészenteleése. Közvetítés az Egyetem-templomból. Beszélő: Jandik József hittanár. 12.10 Egyházi ének és szentbeszéd a belvárosi főplébánia-templomból. A szentbeszédet dr. Hetényi Gyula mondja. 12.15—13.15 Görög katolikus istentisztelet. A szentbeszédet Kiss Andor monodja. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Budapesti Hangversenyzenekar. 14 „Világhíradó”. 15 Lemezek. 16.30 „Balaton”. Csevegés. 17 Magyar Revü Táncezenekar. 18 „Honvédelem és gazdasági élet”. Felolvasás. 19.30 Cigányzene. 19.30 „Arató szokások”. Előadás. 20 A Székesfővárosi Zenekar hangversenye. 21 „Józsa Gyuri”. Hangjáték. 22.30 Hírek. 22.50 A rádió szalonzenekara. 24 Hírek angol és francia nyelven. 24.10 Cigányzene. 1.05 Hírek.

Csütörtök, június 30.

Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Táncezenekar. 19.55 Felolvasás. 20.10 Román dalok. 20.35 Mandolin. 21.10 Időszaki anyag. 21.25 A Rádiózenekar hangversenyének közvetítése. Közreműködik: Jarosevivi cselló és Furmann oboaművész. 22.30 Hírek. 22.45 Vendéglői zene. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Cigányzene. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Az 1. honvédegyalgezdred zenekara. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 „A tatarok főzése”. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Jazz. 19 „Népszaporodás és konjunktúra”. Előadás. 20.15 Hírek szlovák nyelven. 20.30 „Barcelona emlékek”. Utárajz. 21 Operarészletek. 22.10 Hírek. 22.30 Cigányzene. 23 Időjárásjelentés. 23.40 Németnyelvű előadás. 24 Hírek német és olasz nyelven. 24.10 Táncelemek. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

Péntek, július 1.

Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Időszaki anyag. 19.15 Lemezek. Közben 19.45 Felolvasás. 20.20 Dogeanu Irén énekel. 20.45 Felolvasás. 21 Weber: A bűvös vadász. háromfelvonásos opera. A szünetben: Hírek. 23.15 Lemezek. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Balalajkazenekar. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 A rádió szalonzenekara. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Diákféltóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18 „Képzőművészetünk és a közönség”. Előadás. 18.30 Liszt-művek. 19 Sportközlemények. 19.15 Cigányzene. 20.15 Külügyi negyedóra. 20.30 Operaénekek. 21 „Schönbrunni orgonák”. Zenés hangjáték. 22 Hírek. 22.20 Orgonaszámok. 22.50 Időjárásjelentés. 22.55 A 2. honvédegyalgezdred zenekara. 24 Hírek angol és francia nyelven. 24.10 Cigányzene. 1.05 Hírek külföldi magyaroknak.

Szombat, július 2.

Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Sibiceanu zongoraművész. 19.30 Táncelemek. 20.20 Felolvasás. 20.35 Vilea énekesné. 21 Üzenetek. 21.15 Táncezenekar. 22.30 Hírek. 22.45 Vendéglői zene.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 A rádió szalonzenekara. 14.30 Hanglemezek. 17.15 Móra Panka meséi. 18 „Hogyan érez a növény”. Előadás. 18.30 I. számú regőcsoport. 19 „Mit üzen a rádió?” 19.30 Az Allástalan Zenészek Szimfonikus zenekara. 20.40 „A sznobizmus régen és ma”. Csevegés. 21.10 Részletek a régi Népszínház műsorából. 22.35 Hírek. 23 Terstyánszky-emlékverseny. 23.35 Jazz. 24 Hírek német és olasz nyelven. 24.10 Cigányzene. 1.05 Hírek külföldre.

LEGUJABB

Tatarescu volt román miniszterelnök kereskedelmi egyezményről tárgyal Angliában

A kőolaj-kivitel növelése és a fegyverkezési beszerzések végrehajtása a tárgyalások anyagában

Londonból jelentik: A Daily Telegraph szerint Tatarescu királyi tanácsos a következőkről tárgyal az angol államférfiakkal:

1. A román-angol kiegyenlítő egyezmény simább működése.

2. A román termékek kivitelének, főként az olaj kivitelének növelése Anglia felé.

3. Román fegyverkezési terv végrehajtása angol szállítások segítségével.

Ez utóbbi tekintetében a megbeszélések csak tájékoztató jellegűek voltak.

Valencia utolsó védelemre készül

Az andaluziai mezőgazdát is behívták a város erődítési munkálatokra

Valenciából jelentik: Valencia lázasan készül a védelemre. A különböző bűncselekmények miatt letartóztatott embereket Andaluziába küldték, hogy az aratási munkában segítsenek. Az így felszabadult munkaerők a város erődítési munkálataiban vesznek részt.

A közlársági hadijelentés elismerni, hogy az egész levantei harctéren tovább tart a nemzetiek nyomása. A nemzeti légi haderő szerdán és csütörtökön éjszaka is bombázta Valencia, Barcelona és Alicante kikötőjét.

A magyarországi Nemzeti Bankról új törvényt hoznak

Az állam beljöldi tartozásai kiegyenlítésével jügg össze a törvényalkotás

Budapestről jelentik: A magyar képviselőház péntek délelőtti ülésén Reményi-Schneller pénzügyminiszter benyújtotta a Nemzeti Bankról szóló törvényjavaslatot, amelynek tárgyalására kimondották a sürgősséget. (A törvényjavaslat az állam beljöldi tartozásai kiegyenlítésére vonatkozik.) Ezután folytatták a szeszjavaslat részletes vitáját és több kisebb módosítással néhány felszólalás után a Ház részleteiben is elfogadta a szeszmonopólium-javaslatot. Ezután áttértek a hegyközségi javaslat tárgyalására. Szombaton délben a képviselőház és felsőház együttes ülésén ünnepélyesen megnyitják a Szent István jubileumi évet.

Cronin Réztábla a kapu alatt

V. kiadás.

Orvosokról szól ez a könyv, az orvosoknak egy bizonyos típusáról, amely — így mutatja legálább is Cronin — regénye — erősen el van terjedve az angol orvosi társadalomban. Páciens és nagy honoráriumot hajtó, egymás kezére játszó beteget és tudományt sarlatánmódra kezelő orvosokat mutat be, akik közt egy időre megszédül és pénzhaszara adja magát a regény rokonszenvesen induló ifjú hőse is. Ahogy egy asszony a maga csöndes, néma roszalásával, tisztá emberségével kiemelkedik a fertőből — az a legnagyobb iráművészet. Az életben lassan minden elmarad, de addig érdemes élni, amíg van embertársunk, akin segíthetünk. Erre tanít ez a könyv, amely nemcsak az ideálisan felfogott orvosi hivatásnak, de általában az igazi emberségnek evangéliuma.

Ara 185 lel és portó.

Kapható könyosztályunknál

Kivégezték egy kémkedés miatt elítélt embert

Berlinből jelentik: Pénteken kivégezték a biberachi Menz Henriket, akit február 22-én a bíróság halálraítélt. Menz külföldi állam javára kémkedett és másokat is megkísérelt a Németország elleni kémkedésbe bevonni.

A délamerikai államok rendre kilépnek a genfi Népszövetségből

Sürgelik az amerikai népszövetség megalkotását

Washingtonból jelentik: Itt úgy tudják, hogy a külügyi hivatalba közlés érkezett, mely szerint Nicaragua hétfőn kilép a Népszövetségből és példáját Honduras is követi. Az amerikai külügyminisztériumban hangoztatják, hogy az Egyesült Államok semmiféle nyomást nem gyakorolt ez irányban a latin-amerikai országokra. Az Associated Press jelentése szerint a legközelebbi pánamerikai kongresszuson, amelyet Limában tartanak, több délamerikai ország határozott javaslatot tesz amerikai népszövetség alakítására.

Öngyilkossági kísérlet egy adóvégrehajtás miatt

Budapestről jelentik: Hoffmann Béla dr ügyvéd, csütörtök délután Salétrom-utcai lakásán megmérgezte magát. Orvosai bíznak életbenmaradásához. Hoffmann védte annakidején Kenyeres-Kaufmann ismeretes botrány-perében. Az öngyilkos ügyvéd néhány év előtt még a főváros legnagyobb jövedelmű ügyvédjéi közé tartozott, de az utóbbi időben súlyos anyagi helyzetbe került. Adóját többszöri felszólításra sem tudta kifizetni és ezért árverést tűztek ki lakása berendezésére. Efeletti elkeseredésében kísérletet tett az öngyilkosságra.

Apcéhiédetések

Egy szó ára 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. „Cim a kiadóban” további 10 lel. Allástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény. — A legkisebb hirdetés díja 30 lel. — Az első szót minden esetben vastag betűvel szedi a nyomda.

Lakás

Szoba, konyha, előszoba lakás kiadó. — Bodnár, Oradea, Str. Tache Joneșcu 45. szám.

Magányos

hivatalnoknőnek vagy kézimunkából élő nőnek butorozott szobát adok, a lakásom felügyeletéért. — Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 69. I. em. 5.

2 szobás

komfortos lakás aug. 1-re kiadó. Oradea, Regele Ferdinand 49., illetve Str. Părintele Daniela 7. szám.

Két

utcai szobás, komfortos lakás augusztusra kiadó. Oradea, Andrei Mureșanu 14.

2 szobás

előszobás lakás az úton. Oradea, Str. Barier 5. szám. (Colonia Poșany.)

Központban

udvari parkettás szoba és konyhából álló lakás, szeptember, esetleg augusztus 1-re kiadó. Érkezni: Oradea, Str. Moldova 2.

Kiadó

különbejárattal butorozott szoba, fürdőszoba használatra július 1-re — esetleg teljes ellátással. Ugyanott jókarban levő nikkelezett sportkocsit keresnek. Oradea, Str. Averescu 37.

Egyszoba,

konyha, előszoba kiadó augusztus 1-re. Oradea Str. Oltenia 8. szám.

Három- és kétszobás fürdőszobás lakások augusztus 1-re kiadók. Érdeklődni: Oradea, Oltenia-u. 2. szám.

Adás-vétel

Veszek

aranyat, ezüstöt, briliántot. Herbst ékszerárúház, Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 3.

Különféle

Szerényigényű

fiatal hivatalnokpár augusztusban csendes hegyvidéken, folyóvíz mellett nyaralna. Ajánlatokat „Fizető vendég” jellegre a kiadóhivatalba kérünk.

Schütz Antal művei:

Az örökkévalóság

Fűzve 145 lel.

Azok a klasszikusan szép előadások, amelyeket a kiváló hittudós és bölcselő az örökkévalóság problémáiról a budapesti egyetemen tartott.

ŐRSÉG

Fűzve 145 lel.

A nagynevű tudós szerző mélyenjáró tanulmányai és cikkei a keresztényiség felbecsülhetetlen értékeinek megőrzéséről és ápolásáról.

KRISZTUS

Amatörkötésben 180 lel

Ez a könyv új perspektívákba állított régi igazságokkal azt mutatja meg, hogy a nagy, elméleti és gyakorlati létkérdések egyetlen megoldása: Krisztus.

Isten a történelemben

Fűzve 130 lel

A „honnan, hová, miért, hogyan” kérdésekre ad feleletet ez a könyv az Örök bölcsesség szerint, a katolikus igazságot valló tudományos felfogással.

A házasság

Amatörkötésben 110 lel

Ez a könyv azt mutatja meg, hogy egyedül a katolikus házassági eszmény képviseli az igazi életigényeket és értékeket.

Kapható: könyvosztályunknál